

Lausteen perhekuntoutuskeskus

*De begeleiding van jongeren naar en tijdens
het begeleid zelfstandig wonen*

Onderzoekers: Karlijn Salomé en Sandra Wippert

Datum en plaats: 14 augustus 2009, Zwolle

Instituut: Lausteen perhekuntoutuskeskus
Finland

Begeleidster: Linda Geerars - CHS Windesheim
Heli Virjonen - Turku University of Applied Sciences

Voorwoord

Voor u ligt het eindproduct van ons afstudeeronderzoek dat wij gedaan hebben in Finland. In de laatste maanden van 2008 zijn wij begonnen met het organiseren en plannen van de reis naar Finland en het opstellen van een werkplan. In de maanden februari, maart en april hebben wij samen in Finland gewerkt aan ons onderzoek.

Naast het feit dat wij veel hebben geleerd van het opzetten en uitvoeren van een onderzoek, hebben wij ook een enorme ervaring opgedaan door drie maanden in het buitenland te wonen. Onderstaand gedicht vonden wij wel typerend voor het verloop van ons onderzoek en het afronden van het afstudeerverslag. Ondanks de vele tegenslagen hebben wij geprobeerd om een goed onderzoek neer te zetten en wij willen dan ook een aantal mensen bedanken die een steun voor ons zijn geweest gedurende de periode in Finland. Onze begeleidster Linda Geerars, we hadden geregeld mailcontact en zij droeg ook nieuwe ideeën aan, alle medewerkers van Lausteen Perhekuntoutuskeskus en Social Services in Turku. Wij hebben veel gehad aan de interviews en dankzij hun hebben wij ons onderzoek daar kunnen doen. Voor de vergelijking met Nederland willen wij medewerkers van Trias Jeugdhulp bedanken en als laatste, maar zeker niet de minste willen wij onze familie bedanken voor de steun die zij waren voor ons vanuit Nederland als wij moeite hadden met het verwerken van de zoveelste tegenslag.

Nieuwe mogelijkheden

Hoor de wind die de takken buigt
tot pijnlijke kromming.

De woudreus kreunt vervaarlijk
maar strekt steeds weer zijn rug.
Keert in nieuwe staat terug.

Om verder te buigen.
Verder dan voorheen.
Om zich weer opnieuw op te richten
maar niet te barsten.
Trots trotseert hij tegenslagen.
En draagt nieuwe vruchten.

Gottlieb Freude,

Sandra Wippert en Karlijn Salomé

Samenvatting

De onderzoeksvraag die centraal stond voor ons onderzoek was hoe de begeleiding eruit ziet naar en tijdens het zelfstandig begeleid wonen in Finland en tegen welke problemen de begeleiding aanloopt. De onderzoeksvraag hierbij was: Tegen welke problemen lopen sociale werkers van Lausteen perhekuntoutuskeskus en sociale werkers van 'Social Services Center' te Turku in het begeleiden van jongeren tijdens het zelfstandig wonen aan?

Om een antwoord te vinden op deze vraag hebben wij interviews afgenomen met werknemers van Lausteen perhekuntoutuskeskus en van 'Social Services Center' in Turku.

Onze verwachting van dit onderzoek was dat er problemen uit zouden komen waarvoor wij in de vorm van aanbevelingen oplossingen kunnen aandragen.

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden hebben wij de informatie uit de interviews ingedeeld in hoofdstukken. Het verslag bestaat uit de volgende hoofdstukken:

1. Het zorgsysteem in Finland
2. Lausteen Perhekuntoutuskeskus
3. Begeleiding van jongeren tot 18 jaar
4. Nazorg
5. Conclusies en aanbevelingen

Uit de interviews is helaas niet de informatie naar voren gekomen waarmee wij onze onderzoeksvraag volledig kunnen beantwoorden, maar wel zijn de problemen waar jongeren mee kampen naar voren gekomen en deze problemen hebben invloed op de begeleiding en vormen de problemen van de sociale werkers in de begeleiding aan de jongeren.

Uit ons onderzoek zijn de vier meest voorkomende en samenhangende problemen gekomen waar de jongeren en de begeleiding tegenaan lopen.

- Het niet hebben en volgen van een studie en/of baan
- Financiële problemen
- Verslaving (tabakswaaren, drugs, gokken)
- Psychische problemen

Aan de hand van deze problemen hebben wij een aantal aanbevelingen.

- Het organiseren van groepssessies
- Het opzetten van modules
- Meer toezicht op het uitgavenpatroon

Wij hebben een kleine vergelijking gemaakt met Trias Jeugdhulp Nederland en de belangrijkste verschillen die hieruit naar voren kwamen zijn; het aanbod van modules en de 'eisen' die worden gesteld aan de jongeren. Trias Jeugdhulp biedt verschillende modules aan, waaronder sociale vaardigheidstraining en hier wordt in de begeleiding van de instelling in Turku geen training voor gegeven.

De 'eisen' die worden gesteld verschillen ook van de instelling in Turku, want bij Trias Jeugdhulp wordt er verwacht dat de jongeren een nuttige dagbesteding hebben en mag er geen drugs worden gebruikt. Mocht dit wel zo zijn dan wordt de jongere uitgeschreven bij Trias. Bij de instelling in Turku worden jongeren begeleidt die drugs gebruiken of een verslaving hebben.

Geconcludeerd kan worden dat het van belang is om een vervolgonderzoek te doen en wij hebben hiervoor twee onderwerpen gekozen. Een onderzoek naar het gebruik en effect van groepssessies en modules en een onderzoek naar scholing en geldproblemen onder jongeren.

Inhoudsopgave

	<i>Pagina</i>
Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inleiding	7
Methode	9
Hoofdstuk 1 Het zorgsysteem in Finland	
1.1 Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid	11
1.1.1 Gezinsbeleid	11
1.2 De wetgeving	12
1.3 Sociale zorg	12
1.4 Zorg voor families	12
1.5 Samenvatting	13
Hoofdstuk 2 Lausteen perhekuntoutuskeskus	
2.1 Geschiedenis	14
2.2 Visie	15
2.3 Methoden en methodieken	15
2.4 Doelgroep	15
2.4.1 De levenslijn	15
2.4.2 De paraplumap	16
2.4.3 Het Kotilan pad	16
2.5 De aangeboden begeleiding	16
2.5.1 De appartementen	16
2.5.2 Puistola	17
2.5.3 Begeleid zelfstandig wonen binnen een gezinssituatie	17
2.5.4 Familiehuisen	18
2.5.5 Onderwijs	18
2.5.6 Therapieën	18
2.5.7 Vrijtijdsbesteding	18
2.5.8 Psychische hulp	18
2.6 Vergelijking met Nederland	19
2.7 Samenvatting	19

Hoofdstuk 3	Begeleiding van jongeren tot 18 jaar	
3.1	De begeleiding van begin tot eind	21
3.1.1	Lausteen	21
3.1.2	Puistola	22
3.2	Personen die betrokken zijn tijdens de begeleiding	23
3.3	De invloed van het systeem tijdens de begeleiding	24
3.4	Het 'Kotilan pad'	24
3.5	Ervaringen en behoeften van jongeren	25
3.6	Vergelijking met Nederland	25
3.7	Samenvatting	27
Hoofdstuk 4	Nazorg	
4.1	De begeleiding van begin tot eind	29
4.1.1	Social Services Centre	29
4.1.2	De overgang van Lausteen naar Social Services Centre	29
4.1.3	De doelgroep	30
4.1.4	Methoden en methodieken	30
4.1.5	De aangeboden begeleiding	30
4.2	Personen die betrokken zijn tijdens de nazorg	31
4.3	De invloed van het systeem tijdens de nazorg	31
4.4	Ervaringen en behoeften van jongvolwassenen	32
4.5	Vergelijking met Nederland	33
4.6	Samenvatting	33
Conclusies en aanbevelingen		35
Nawoord		41
	Bijlagen	
Bijlage 1	Topiclist interviews	42
Bijlage 2	Interviews	43
Bijlage 3	Literatuurlijst	54

Inleiding

Vanuit de Turku Universiteit of Applied Sciences, hebben wij de instelling 'Lausteen perhekuntoutuskeskus', een particuliere zorginstelling te Turku, toegewezen gekregen. Voor Lausteen kwam ons bezoek onverwachts en hadden voor ons geen ideeën voor een eventueel onderzoek binnen de instelling. Na enige verdieping in de instelling hebben we ervoor gekozen om ons onderzoek te richten op één van de vormen van begeleiding die Lausteen de cliënten biedt, namelijk de begeleiding van cliënten naar en gedurende het begeleid zelfstandig wonen. We hebben voor dit onderwerp voor ons onderzoek gekozen, omdat wij een minimale kennis hebben over - en ervaring hebben met deze vorm van begeleiding. Door ons onderzoek te richten op de begeleiding van cliënten naar en gedurende het begeleid zelfstandig wonen, hopen wij onze kennis en ervaring met betrekking tot deze vorm van begeleiding uit te kunnen breiden.

Binnen Lausteen is er anno 2008 een onderzoek uitgevoerd door twee Finse studenten naar een methode die binnen 'Kotilan, één van de appartementen van Lausteen, gehanteerd wordt. Door middel van de methode, 'Kotilan pad', worden de jongeren voorbereid op het zelfstandig wonen. Binnen ons onderzoek hebben we kort aandacht besteed aan deze methode.

Door ons te verdiepen in de begeleiding van de jongeren naar en tijdens het zelfstandig wonen, zullen wij een beeld schetsen van de wijze van begeleiding. Daarnaast zullen wij aandacht besteden aan de eventuele problemen die tijdens deze begeleiding ondervonden worden door sociale werkers. Met de aangegeven problemen, zullen wij in staat zijn tot het geven van aanbevelingen en/of het aanraden van een vervolgonderzoek.

Zoals genoemd zullen wij ons onderzoek doen naar de begeleiding van jongeren naar en tijdens het zelfstandig wonen. Wanneer erin dit onderzoeksrapport gesproken wordt over de begeleiding *naar* het zelfstandig wonen, een zeer belangrijk onderdeel van de nazorg, zal dit de begeleiding van jongeren van 16 tot 18 jaar betreffen. De begeleiding *tijdens* het begeleid zelfstandig wonen betreft jongvolwassenen van 18 tot 21 jaar.

Door het in kaart brengen van de problemen, zullen we in staat zijn aanbevelingen te geven en/of een vervolgonderzoek aan te raden, wat relevant zal zijn voor de instelling.

De probleemstelling die wij opgesteld hebben, luidt als volgt:

Tegen welke problemen lopen sociale werkers van Lausteen perhekuntoutuskeskus en sociale werkers van Social Services Centre te Turku in het begeleiden van jongeren naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen aan?

We hebben ervoor gekozen om de deelvragen niet op te stellen als een vraag, maar als een zin wat de titel vormt van ieder hoofdstuk. De 'deelvragen' hebben betrekking op het sociale systeem in Finland (hoofdstuk 1), Lausteen perhekuntoutuskeskus (hoofdstuk 2), de begeleiding van jongeren tot 18 jaar (hoofdstuk 3) en de begeleiding van jongeren vanaf 18 jaar (hoofdstuk 4).

Na het onderzoek in Finland, binnen de instelling Lausteen perhekuntoutuskeskus en Social Services Centre te hebben verricht, hebben wij een klein vergelijkingsonderzoek in Nederland verricht. In Nederland hebben wij binnen Trias Jeugdhulp, aan de hand van afgenomen interviews, onderzocht hoe de begeleiding van de jongeren naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen wordt vormgegeven. Deze vergelijking tussen Finland en Nederland in hoofdstuk 2 en 3 is gebaseerd op de deelvragen die wij hebben opgesteld in ieder hoofdstuk. Wij hebben voor Trias Jeugdhulp gekozen, omdat deze instelling qua doelgroep het beste aansluit bij Lausteen en haar doelgroep. Met de verkregen gegevens uit de interviews hebben wij een kleine vergelijking gemaakt tussen de begeleiding van de jongeren naar en tijdens het zelfstandig wonen die men in Nederland en in Finland biedt. Tevens hebben wij de problemen waar sociale werkers in deze begeleiding tegenaan lopen vergeleken.

Methode

Populatie en steekproef

Gedurende het onderzoek binnen Lausteen vormt de populatie, alle ‘eenheden’ waarover wij in ons onderzoek uitspraken willen doen, de jongeren die begeleid worden naar en tijdens het zelfstandig wonen. De operationele populatie, een bepaald segment uit de populatie, betreft jongeren die begeleid worden in appartement ‘Kotilan’ en jongeren die begeleid worden in Puistola, een wijkje van Lausteen waar jongeren zelfstandig wonen en de benodigde begeleiding krijgen.

Gedurende ons onderzoek hebben wij de benodigde informatie met name verkregen door het afleggen van interviews met sociale werkers die in dienst zijn van Lausteen en Social Services Centre te Turku en bovengenoemde jongeren. Een selecte steekproef was voor ons de enige optie, omdat er niet voldoende personen beschikbaar waren die de Engelse taal beheersten. De selecte steekproef hebben we getrokken door middel van de sneeuwbalmethode, waarin we gebruik hebben gemaakt van netwerken van sociale werkers binnen de instelling Lausteen.

Meetinstrumenten

Het meetinstrument die wij gedurende het onderzoek hebben toegepast is de onderwerpslijst (topiclist) die centraal stond tijdens de interviews. Deze is te vinden in bijlage 2. De onderwerpslijst is gebaseerd op de opgestelde deelvragen. De kern van iedere deelvraag hebben wij tot onderwerp van de onderwerpslijst gemaakt. Door het afleggen van de interviews en gerichte vragen te stellen naar aanleiding van de opgestelde onderwerpen, hebben wij onze onderzoeksvraag beantwoord gekregen.

Dataverzamelingsmethode en verloop veldwerk

Gedurende ons onderzoek hebben wij gekozen voor een kwalitatieve dataverzamelingsmethode. Het argument, op basis waarvan wij voor deze methode gekozen hebben, is dat we de kwaliteit van de begeleiding van jongeren naar en tijdens het zelfstandig wonen hebben onderzocht:

- wat zijn de ervaringen en behoeften van jongeren in de begeleiding;
- tegen welke problemen lopen de sociale werkers aan.

De onderzoekgegevens zijn verkregen uit halfgestructureerde interviews. Wij hebben tijdens de interviews gebruik gemaakt van een onderwerpslijst, of te wel ‘topiclijst’; aan de hand van de kern van de deelvragen hebben wij een lijst met onderwerpen samengesteld die als uitgangspunt bij het interview diende. De interviews vonden plaats na een persoonlijk verzoek tot medewerking, en op afspraak.

De beperking waar we gedurende het onderzoek tegenaan gelopen zijn heeft geen betrekking op de methodiek maar op de omstandigheden, namelijk de taalbeperking. Vele van de gesprekpartners vonden het zeer lastig om de kennis en gedachten in het Engels onder woorden te brengen, wat onder andere resulteerde in minimale antwoorden op de vragen.

Analysemethoden

Bij de kwalitatieve analyse van ons onderzoek, ligt het Symbolisch Interactionisme (Wester, 1991) centraal; wij zijn met name geïnteresseerd in hoe de betrokkenen de situatie beleven en welke betekenis ze hieraan hechten. Eén van de onderzoeksmethoden die recht doet aan deze benadering is

het halfgestructureerd interview. Op deze manier trachten wij zo goed mogelijk aan te sluiten bij 'het verhaal' van de gesprekspartner.

Hoofdstuk 1 Het zorgsysteem in Finland

In dit eerste hoofdstuk staat het zorgsysteem in Finland centraal. De deelvragen die in dit hoofdstuk kort beantwoord zullen worden zijn:

- Op welke gebieden liggen de verantwoordelijkheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid?
- Wat staat er in de wetgeving betreffende de sociale- en de gezondheidszorg?
- Welke diensten worden er door gemeenten binnen de sociale zorg aangeboden?
- Hoe ziet de zorg voor families eruit?

Wij hebben ervoor gekozen om ons oppervlakkig te verdiepen in het zorgsysteem van Finland, omdat een uitgebreide verdieping niet van belang is voor de onderzoeksvraag van het onderzoek. Wij hebben de keus gemaakt om ons hier toch ietwat in te verdiepen, omdat de zorg en de begeleiding die Lausteen haar cliënten biedt, terug te vinden zal zijn in het beleid van het zorgsysteem in Finland.

1.1 Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid

In Finland is het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het gezinsbeleid en het welzijn van kinderen, jongeren en gezinnen in samenwerking met andere Ministeries. De verantwoordelijkheid van het Ministerie betreft met name de ontwikkeling van de sociale en medische zorg en de inkomenszekerheid voor gezinnen met kinderen.

De belangrijkste punten van aandacht van het Ministerie zijn:

- Preventie: het bieden van ondersteuning door vroegtijdig optreden.
- Financiële ondersteuning; ouders tegemoetkomen in de opvoeding door het bieden van financiële steun.
- Aanpassing werktijden: het aanpassen van de werktijden van ouders, zodat zij meer tijd in de opvoeding kunnen steken.
- Familiecentra: deze vorm van dienstverlening is ontwikkeld om de drempel tussen verschillende zorginstellingen te verlagen en ervoor te zorgen dat deze instellingen samenwerken met verschillende overheidssectoren.

1.1.1 Gezinsbeleid

Het Ministerie ondersteunt in haar beleid zowel kinderen als ouders. Het gezinsbeleid in Finland is gericht op het creëren van een veilige omgeving voor opgroeiende kinderen en de lichamelijke en geestelijke gezondheid van hen te waarborgen. Het beleid houdt zich aan het VN-Verdrag inzake Rechten van het Kind en andere internationale overeenkomsten met betrekking tot gezinnen en kinderen.

Het Finse gezinsbeleid rust op drie pijlers:

- Een kindgerichte samenleving
- Opgroeiende gezinnen met kinderen
- Het voorkomen van sociale uitsluiting

1.2 De wetgeving

In Finland is de staat verantwoordelijk voor het bevorderen van welzijn, gezondheid en veiligheid. De taken van de gemeentelijke instanties in heel Finland, betreffende de sociale- en de gezondheidszorg, zijn vastgelegd in de wetgeving. Zo is er een wetgeving met betrekking tot kinderen, jongeren en gezinnen, waarin onder andere aandacht is voor de wet op kinderopvang, familieadvies en -bemiddeling, kindermishandeling, et cetera. Binnen de wetgeving op de kindermishandeling speelt de nieuwe Child Welfare Act van 2008 een belangrijke rol. Deze wet vereist gemeenten preventieve kindermishandelingsschade en specifieke zorg voor kind en gezin te regelen. De wet bevat onder andere bepalingen over de rapportageverplichtingen, de afgifte van de verslagen over de noodzaak voor het welzijn van de kinderen, de procedures voor het begeleiden van kinderen in de zorg, pleegzorg en nazorg.

1.3 Sociale zorg

De gemeenten in Finland zijn onder andere belast met:

- Het voorkomen van sociale problemen
- De handhaving van de sociale zekerheid
- De ondersteuning van mensen die zelfstandig wonen

Enkele diensten die de gemeente biedt, om aan bovengenoemde punten tegemoet te komen, zijn:

- Sociaal werk: sociaal werkers bieden begeleiding, advies en behandelen problemen.
- Gezinszorg: continue zorg voor mensen buiten hun eigen huis, zoals pleegzorg.
- Zorg voor kinderen en gezinnen: gemeenten bieden onder andere kinderopvang, adoptie-begeleiding, familiebemiddeling, gezinsbegeleiding, et cetera.
- Preventie middelenmisbruik: preventieve activiteiten worden uitgevoerd ter bevordering en bewustmaking van een drugsvrije levensstijl.
- Acute zorg: zorg en behandeling die geboden kan worden bij plotselinge en acute problemen. Veel voorkomende noodsituaties zijn: kinderen die dringend behoefte hebben aan zorg en hulp die geboden moet worden aan (kinderen van) drugsverslaafden.

1.4 Zorg voor families

De dienstverlening in Finland voor gezinnen, ondersteunt ouders en voogden in het welzijn en de opvoeding van de kinderen. Zo biedt de dienstverlening kind- en gezinsbegeleiding. Gespecialiseerde hulp wordt geboden aan kinderen met problemen en aan relatieproblemen. Begeleiding kan worden aangevraagd indien er sprake is van: bezorgdheid over de ontwikkeling van het kind, een kind problemen heeft op de kinderopvang, op school of met vrienden, ouders hulp nodig hebben in de opvoeding, er een sterfgeval binnen het gezin is, ouders overwegen een echtscheiding aan te vragen. Ook biedt de dienstverlening kindermishandelingsschade. Kindermishandelingsschade is onderverdeeld in preventieve kindermishandelingsschade en kind- en gezinsspecifieke diensten. Een belangrijke rol in de preventie spelen de klinieken voor kind- en gezinsbegeleiding, kinderopvang, scholen, jeugdwerk en gezinscentra. Familiecentra valt ook onder de dienstverlening die Finland biedt aan gezinnen. Familiecentra brengt onder andere regionale familieadvies, preventieve zorg en school samen. Door hun brede netwerk kan familiecentra problemen, die van invloed zijn op kinderen en families, vroegtijdig identificeren en hen de nodige begeleiding bieden.

De dienstverlening spant zich ook in voor preventie en ondersteunende maatregelen die betrekking hebben op problemen van kinderen en jongeren. Het Ministerie coördineert een ontwikkelingsprogramma voor vroegtijdige interventie en steun aan jonge kinderen.

1.5 Samenvatting

De deelvragen die hierboven zijn beantwoord zullen hier nog eens in het kort genoemd worden.

Op welke gebieden liggen de verantwoordelijkheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid?

De ontwikkeling van het gezinsbeleid is een van de verantwoordelijkheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid in Finland. Centraal in dit gezinsbeleid staat het creëren van een veilige omgeving voor opgroeiende kinderen en de lichamelijke en geestelijke gezondheid van hen te waarborgen. Een belangrijk aspect hierin is het bieden van ondersteuning door vroegtijdig optreden, wat opgenomen is in Child Welfare Act.

Wat staat er in de wetgeving betreffende de sociale- en de gezondheidszorg?

De Child Welfare Act vraagt onder andere van gemeenten preventieve diensten en zorg voor kind en gezin te regelen.

Welke diensten worden er door gemeenten binnen de sociale zorg aangeboden?

Om tegemoet te komen aan belangrijke punten als; het voorkomen van sociale problemen, de handhaving van de sociale zekerheid en de ondersteuning van mensen die zelfstandig wonen, biedt de gemeente enkele diensten in een aantal richtingen. Sociaal werk, gezinszorg, zorg voor kinderen en gezinnen, preventie middelenmisbruik en acute zorg.

Hoe ziet de zorg voor families eruit?

Een belangrijke rol in de preventie spelen de klinieken voor kind- en gezinsbegeleiding. Ouders kunnen hier ondersteuning krijgen in de opvoeding van de kinderen. Familiecentra, die in staat zijn problemen vroegtijdig te identificeren, behoren ook tot de diensten die Finland gezinnen biedt.

Door ons te verdiepen in het zorgsysteem van Finland en de diensten die hierbij betrokken zijn, kunnen wij breder zoeken naar een antwoord op onze onderzoeksvraag. De problemen waar de sociale werkers mogelijk tegenaan lopen kunnen ook te herleiden zijn naar het zorgsysteem in Finland en doordat wij deze kennis hebben kunnen wij bij ons onderzoek ook het zorgsysteem leggen naast de problemen binnen de organisatie.

Hoofdstuk 2 Lausteen perhekuntoutuskeskus

In dit tweede hoofdstuk staat de instelling Lausteen perhekuntoutuskeskus centraal. De deelvragen die in dit hoofdstuk beantwoord zullen worden zijn:

- Wat is de geschiedenis van Lausteen?
- Hoe luidt de visie?
- Wat is de doelgroep?
- Welke methoden en methodieken worden er gehanteerd?
- Welke vormen van begeleiding bieden ze de cliënten aan?
- Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp?

Wij hebben ervoor gekozen om ons op dergelijke wijze te verdiepen in de instelling, omdat onze kennis en ervaringen betreft de 24-uurszorg en het begeleiden naar het (begeleid) zelfstandig wonen minimaal is. Door het uitdiepen van Lausteen zijn wij gaan inzien hoe de 24-uurszorg en de geboden begeleiding vormgegeven kan worden. In dit hoofdstuk zullen wij dan ook een duidelijk beeld schetsen van Lausteen en de begeleiding die zij de cliënten bieden. Door het verkregen beeld zijn wij in staat een minieme vergelijking te maken met Trias Jeugdhulp in Nederland.

Om de genoemde vragen uit de eerste alinea van dit hoofdstuk adequaat te kunnen beantwoorden hebben wij ons verdiept in de geschiedenis, de visie, de methoden en methodieken en de doelgroep van Lausteen. Helaas waren de documenten over genoemde onderwerpen in het Fins. Alleen door middel van het afleggen van interviews zijn wij meer te weten gekomen over de instelling. De beperking waar wij gedurende de interviews tegenaan zijn gelopen was de taalbarrière. Vele van de gesprekpartners vonden het zeer lastig om hun kennis en gedachten in het Engels onder woorden te brengen, wat onder andere resulteerde in minimale antwoorden op de vragen.

2.1 Geschiedenis

Lausteen perhekuntoutuskeskus kent een lange geschiedenis; Lausteen is na de oorlog in 1919 ontstaan. Tijdens deze oorlog zijn er vele slachtoffers gevallen, waardoor er veel kinderen achterbleven zonder ouders of familieleden die voor hen konden zorgen. Een rijke zakenman uit Turku zag het als zijn taak om wat te doen aan het leed wat deze kinderen leden. Hij besloot, na gesprekken met enkele andere (zaken)mannen uit Turku, geld in te zamelen. Met het geld kocht deze zakenman een groot stuk grond met daarop twee gebouwen. Één gebouw diende als school en het andere als appartement. De grond rond de gebouwen diende als weiland; hier leefden koeien, varkens en paarden.

De instelling kreeg de naam ‘het jongenshuis’. Zoals de naam van de instelling al duidelijk maakt, was de zorg die de instelling bood alleen voor jongens. De leeftijd van de jongens varieerde van zeer jonge kinderen tot jong volwassene. De school bereidde met name de oudere jongens voor op de toekomst, door ze praktijkonderwijs te bieden. Ook konden enkele jongens na schooltijd op de weilanden aan het werk en leerden daar het boerenwerk. In 1990 werd het eerste meisje binnen Lausteen begeleid.

Op het moment dat de jongens achttien jaar werden moesten ze het jongenshuis verlaten. Onder de ‘nieuwe’ kinderen waren meer jongens met persoonlijke- en leerproblemen. Ook werden er jongens toegelaten die geen wees waren, maar waarvan (ook) de ouders met problemen kampten.

In 1978 en in 1982 werden er enkele nieuwe appartementen bij gebouwd, om het aantal groeiende kinderen onder te kunnen brengen. Ook werd de school in 1982 uitgebreid.

In 1984 werd de naam van de instelling gewijzigd: 'Het jongenshuis' werd veranderd in 'Lausteen Familie Revalidatiecentrum'. De naam van de instelling werd gewijzigd, omdat er een wetswijziging plaatsvond. Hierin stond vermeld dat een instelling, zoals het jongenshuis, ook families moest betrekken bij de begeleiding. Vanaf 1984 had Lausteen Familie Revalidatie dan ook aandacht voor de problemen thuis en begeleidde ouders hierin.

Inmiddels is Lausteen uitgegroeid tot een privé-instelling met 6 appartementen en worden er 42 kinderen begeleid en behandeld.

2.2 Visie

Tijdens de interviews hebben wij ook aandacht besteed aan de visie van de instelling. Het was voor vele gesprekpartners lastig om de visie in het Engels onder woorden te brengen. Vandaar dat de visie kort en bondig omschreven zal worden:

Binnen het bieden van begeleiding aan cliënten wordt er rekening gehouden met de individuele behoeften, de ontwikkeling en de geschiedenis van de cliënt.

Door het gezamenlijk wonen in de appartementen, worden de cliënten geleerd verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, voor de andere cliënten en voor de gehele groep. Binnen de appartementen is de begeleiding die geboden wordt er ook op gericht om de vaardigheden en zelfredzaamheid van de cliënten uit te breiden, zodat cliënten zich kunnen ontwikkelen tot sterke individuen die in staat zijn een zo onafhankelijk mogelijk leven te leiden.

De begeleiding die de cliënten geboden wordt kan gericht zijn op verschillende levensgebieden, zoals: wonen, vrije tijdsbesteding, school, werk en sociale contacten.

2.3 Doelgroep

De doelgroep die Lausteen ondersteunt, begeleidt en behandelt zijn kinderen en jongeren met gedrags- en leerproblemen in de leeftijd van 5 tot en met 21 jaar, waar hulpverlening binnen de thuissituatie niet meer mogelijk is. Ook biedt Lausteen ondersteuning en begeleiding aan ouders die problemen ondervinden gedurende de opvoeding in de thuissituatie.

2.4 Methoden en methodieken

Ook zullen we de beschrijving van de methoden en methodieken kort houden, omdat we te weinig informatie hebben kunnen verkrijgen om het uitgebreid te kunnen beschrijven. Uit de interviews kwam naar voren dat Lausteen voornamelijk drie methoden hanteert. Deze drie methoden zullen wij omschrijven:

2.4.1 De levenslijn

De levenslijn wordt met ieder kind gemaakt op het moment dat hij of zij binnenkomt bij Lausteen. Een sociale werker zal samen met het kind deze levenslijn maken. De sociale werker kijkt samen met het kind naar (bijzondere) gebeurtenissen in het leven van het kind. Deze gebeurtenissen worden op chronologische volgorde op de levenslijn geplaatst. Ook wordt er met het kind gesproken over de

impact van de gebeurtenissen op zijn of haar leven. Deze worden niet op de levenslijn genoteerd. De levenslijn wordt samen met het kind gedaan om het kind inzicht en overzicht te geven in zijn of haar leven. Ook maakt de sociale werker met de ouders van het kind een levenslijn. Dit gaat op eenzelfde wijze als de wijze waarop de sociale werker de levenslijn met het kind heeft ingevuld. Tevens wordt er met ouders gesproken over rollen; welke rollen heb ik als ouder? De sociale werker kijkt samen met de ouders naar welke rollen zij als ouders vervullen, de wijze waarop zij deze rollen vervullen, of zij tevreden zijn met de rollen die zij vervullen, wat ze graag anders zien, et cetera. Door het bespreken van de rollen als ouder worden de ouders bewust gemaakt van de rollen die zij dienen te vervullen.

2.4.2 De paraplumap

De paraplumap wordt ook wel ‘het vragenboek’ genoemd. Dit doordat er in de paraplumap, naast de enkele opdrachten die het kind moet maken, met name de vragen die opgesteld zijn in de map centraal staan. De paraplumap is een map waar het kind, gedurende zijn of haar gehele verblijf binnen Lausteen, samen met de sociale werker mee werkt. De vragen in de map hebben veelal betrekking tot verschillende levensgebieden, zoals: wonen, vrije tijdsbesteding, school, werk en sociale contacten. Door het beantwoorden en bespreken van de vragen krijgt de sociale werker een beeld van de gedachten, vaardigheden en behoeften van het kind. Aan de hand van dit gekregen beeld, zal de sociale werker bekijken op welke gebieden het kind meer aandacht behoeft. Ook leert het kind na te denken over zijn of haar leven; waar sta ik nu in mijn leven, wat wil ik bereiken in mijn leven, wat vind ik belangrijk, wat wil/moet ik nog leren, et cetera.

2.4.3 Het Kotilan pad

Het ‘Kotilan pad’ is een methode die binnen ‘Kotilan’, één van de appartementen van Lausteen, gehanteerd wordt. Meer over deze methode is te vinden onder paragraaf 3.4.

2.5 De aangeboden begeleiding

Lausteen biedt de kinderen en jongeren verschillende vormen van begeleiding binnen de 24-uurszorg. Onder deze paragraaf zullen we hoofdzakelijk aandacht besteden aan de begeleiding aan de kinderen en de jongeren. Op de omschrijving van de familiehuizen na, wordt de begeleiding die Lausteen ouders biedt niet omschreven. Wij hebben hier voor gekozen, omdat ons onderzoek gericht is op de begeleiding van jongeren naar en tijdens het zelfstandig wonen en niet op de begeleiding van ouders.

De personen die betrokken zijn bij de begeleiding van de kinderen, jongeren en ouders zijn: een coördinator, persoonlijk begeleider, therapeut, sociale werker en een counselor. Een uitgebreidere omschrijving van deze disciplines is te vinden onder paragraaf 3.2 en paragraaf 4.2.

2.5.1 De appartementen

Op het terrein van Lausteen zijn zes appartementen te vinden. In ieder appartement wonen maximaal zeven kinderen. De appartementindeling is gemaakt aan de hand van de leeftijd van de kinderen. De leeftijd van de kinderen in de appartementen, appartement ‘Kotilan uitgezonderd, varieert van 5 tot 16 jaar. Momenteel wonen er ongeveer evenveel jongens als meisjes in de appartementen.

De groepswerkers die in de appartementen werkzaam zijn begeleiden de kinderen en leren hen vaardigheden, zodat ze weer thuis kunnen wonen of eventueel in een pleeggezin of andere instelling terecht kunnen.

Appartement 'Kotilan'

Wij hebben er voor gekozen om appartement 'Kotilan' apart te omschrijven, omdat dit appartement ietwat verschilt van de andere appartementen. Kotilan is een appartement voor jongeren. De jongeren die in Kotilan wonen zijn tussen de 16 en de 18 jaar. Het grootste verschil tussen Kotilan en de andere appartementen is de doelstelling. De doelstelling van Kotilan is om de jongeren voor te bereiden op het (begeleid) zelfstandig wonen. Iedere jongere heeft zo zijn of haar eigen taken binnen het appartement en zij worden dan ook gewezen op de verantwoordelijkheid voor het adequaat uitvoeren van de taken, maar ook op de verantwoordelijkheid die ze dienen te nemen voor zichzelf, voor de andere jongeren en voor de gehele groep. Binnen Kotilan is de begeleiding die geboden wordt erop gericht om de vaardigheden en zelfredzaamheid van de jongeren uit te breiden, zodat zij in staat zullen zijn een zo onafhankelijk mogelijk leven te leiden.

Op het moment dat een jongere in staat wordt geacht begeleid te wonen gaat de jongere over het algemeen naar Puistola (meer over Puistola is te vinden onder de volgende paragraaf) of zal de jongere een huis in Turku betrekken waar hij/zij begeleid zal worden door een sociale werker die in dienst is van Social Services Centre te Turku. In hoofdstuk 4 zullen wij aandacht besteden aan de Social Services Centre.

2.5.2 Puistola

Puistola is de naam van de wijk waar Lausteen een achttal huisjes heeft voor jongeren van 16 tot 21 jaar die er begeleid zelfstandig kunnen wonen. De meeste jongeren die er wonen hebben voor hun verblijf in Puistola in appartement Kotilan gewoond. Ook zijn er enkele jongeren die vanuit het ouderlijk huis rechtstreeks naar Puistola komen.

De jongeren die in Puistola wonen hebben ieder hun eigen huisje. Ieder jongere is in zijn of haar eigen huisje van allerlei voorzieningen voorzien. De jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van het huisje, maar ook voor aankopen als voedsel, kleding, huishoudartikelen, et cetera.

Op het terrein heeft Lausteen haar eigen kantoor waar met name sociale werkers aanwezig zijn die onder andere een oogje in het zeil houden. Naast sociale werkers die dag en nacht aanwezig zijn op het terrein van Lausteen heeft iedere jongere zijn of haar eigen sociale werker. Deze werker heeft over het algemeen eens in de maand een gesprek met de jongere over de eventuele problemen in het begeleid zelfstandig wonen, de vooruitgangen, het toekomstperspectief, et cetera. Indien nodig kan het zijn dat dergelijke gesprekken eens in de week of eens in de twee weken plaatsvinden.

2.5.3 Begeleid zelfstandig wonen binnen een gezinssituatie

Het begeleid zelfstandig wonen binnen een gezinssituatie is een vorm van begeleiding waar de jongere een eigen woon- en leefruimte heeft in het huis waar de 'begeleiding' ook woont. Wij hebben er bewust voor gekozen om het woord 'begeleiding' tussen aanhalingstekens te schrijven, omdat wij enigszins twijfelen over de kwaliteit van de begeleiding die geboden wordt.

Binnen het begeleid zelfstandig wonen worden jongeren tussen de 16 en 18 jaar begeleid die nog niet in staat zijn om geheel (begeleid) zelfstandig te wonen. De jongeren zijn veelal afkomstig van

Lausteen en hebben ook een eigen sociale werker vanuit Lausteen. Naast de begeleiding die de jongere krijgt van de sociale werker wordt de jongere ook enigszins begeleid door de mensen bij wie hij of zij in huis woont. Het doel van de begeleiding die de jongere krijgt is om hem of haar vaardigheden te leren en de verantwoordelijkheid op zich te nemen, zodat hij of zij in staat zal zijn om (begeleid) zelfstandig te wonen.

2.5.4 Familiehuizen

Lausteen biedt ouders ondersteuning in de opvoeding van de kinderen door hen de mogelijkheid te bieden een tijd te verblijven in één van de familiehuizen die in de buurt van het terrein van Lausteen staan. In één van deze huizen kan een gezin voor enkele dagen verblijven en krijgen ze van de gezinsbegeleiders begeleiding en ondersteuning in met name het opvoeden van de kinderen.

2.5.5 Onderwijs

De school die ook op het terrein van Lausteen te vinden is biedt plaats voor zestig kinderen van basisschoolleeftijd. De kinderen vanaf twaalf jaar volgen het vervolgonderwijs veelal in Turku.

De school geeft onderwijs aan kinderen met leerproblemen en specifieke behoeften. Om tegemoet te komen aan de persoonlijke mogelijkheden en behoeften van ieder kind, die opgesteld staan in het Individueel Onderwijs Plan (IOP), bestaan de klassen uit kleine groepen van ongeveer zeven kinderen. Iedere klas heeft zijn eigen onderwijzer(es) en één of twee assistenten.

Naast de algemene basisschoolvakken, om de kinderen de nodige kennis en vaardigheden te leren, zodat zij in staat zullen zijn het vervolgonderwijs te volgen, wordt er ook aandacht besteed aan het aanleren van sociale vaardigheden.

2.5.6 Therapieën

Lausteen biedt de kinderen verschillende soorten therapieën aan. Eén van deze therapieën is de muziektherapie. Deze therapie vindt zowel individueel als in groepsverband plaats. Door muziek te maken wordt veelal het denken uitgeschakeld, waardoor er op een directe manier naar het gevoel gegaan wordt. Op deze wijze komt de gevoelswereld van een kind via de muziek naar buiten en krijgt het vorm.

De nieuwste therapievorm die Lausteen de kinderen biedt is de paardentherapie. Eén van de doelen van deze therapie om ontspanning, zelfvertrouwen en assertiviteit bij de kinderen te stimuleren en te ontwikkelen.

2.5.7 Vrijtijdsbesteding

Lausteen biedt de kinderen uiteenlopende activiteiten ter besteding van hun vrije tijd. Zo hebben de kinderen de mogelijkheid om een sport te beoefenen die in de sportzaal op het terrein gegeven wordt. Ook heeft Lausteen een eigen zwembad op het terrein, waar de kinderen wateractiviteiten en –sporten kunnen uitoefenen. Naast de muziektherapie, kunnen de kinderen ook deelnemen aan muziekactiviteiten, die uiteraard een geheel ander doel hebben dan de muziektherapie. Andere activiteiten die Lausteen de kinderen biedt zijn: bezoeken van een pretpark, naar de bioscoop, het jaarlijkse kamp, spellen spelen om de computer, et cetera.

2.5.8 Psychische hulp

Op het moment dat een kind psychische hulp behoeft zal dit gesignaleerd worden door een groepswerker of de persoonlijke sociale werker. Doordat Lausteen geen psycholoog of psychiater in dienst

heeft zal het kind doorgestuurd worden naar een ‘polikliniek’ in Turku, waar het kind de hulp krijgt die het nodig heeft.

2.6 Vergelijking met Nederland

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk al genoemd is, gaan wij Lausteen en de begeleiding die zij bieden vergelijken met Trias Jeugdhulp en de begeleiding die zij bieden. Hierbij richten wij ons op de doelgroepen van beiden instellingen, de methoden en methodieken en de vormen van de aangeboden begeleiding. Om op dezelfde voet verder te gaan hebben wij ook nu onze informatie verkregen door middel van het afleggen van interviews.

Het eerste belangrijke verschil tussen Lausteen en Trias is dat Lausteen een particuliere **zorginstelling** is en Trias niet. Lausteen, met ‘slechts’ één instelling, is een kleine organisatie vergeleken met het aantal instellingen en cliënten van Trias. Trias is dan ook de grootste zorginstelling van de provincie Overijssel die werkt vanuit drie regio’s.

Zoals in de inleiding van dit afstudeerverslag te lezen is hebben wij ervoor gekozen om Trias met Lausteen te vergelijken, omdat de **doelgroep** van beide instellingen grotendeels overeenkomen; Lausteen begeleidt kinderen en jongeren met gedrags- en leerproblemen in de leeftijd van 5 tot en met 21 jaar en Trias begeleidt kinderen en jongeren met met name gedragsproblemen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. Ook begeleidt Trias, net zoals Lausteen, ouders en verzorgers. Tevens biedt Trias ook pleeggezinnen begeleiding.

In tegenstelling tot de doelgroep, die grotendeels overeenkomt, zijn de **methoden en methodieken** die Lausteen en Trias hanteren in de begeleiding verschillend. Tijdens de interviews met de sociale werkers van Lausteen werden specifieke methoden genoemd, zoals: de levenslijn, de paraplumap en het Kotilan pad. De methodieken die tijdens het interview met een sociale werker van Trias werden genoemd zijn: het competentiegericht werken en het oplossingsgericht werken.

Zoals in de tweede alinea van deze paragraaf genoemd, is Lausteen slechts een kleine organisatie vergeleken met Trias. **Het aanbod in begeleiding** die Trias haar cliënten biedt is dan ook breder dan het aanbod van Lausteen. De begeleiding die Lausteen haar cliënten biedt is met name puur gericht op de 24-uurszorg; de appartementen, appartement ‘Kotilan’, Puistola en het begeleid zelfstandig wonen binnen een gezinssituatie. Trias biedt naast de 24-uurszorg, bestaande uit leefgroepen, gezinshuizen, gezinsgroepen, kamertrainingscentrum en crisisopvang, ook ambulante hulp, dag-behandeling, pleegzorg en jeugdzorgboerderijen. Tevens biedt Trias haar cliënten ook modules aan, waarvan sommige verplicht zijn te volgen, namelijk: budgettering, koken en sociale vaardigheids-training. Binnen Lausteen wordt er niet op een dergelijke actieve wijze aandacht besteed aan genoemde onderwerpen en worden veelal niet verplicht gesteld. Naast de 24-uurszorg die Lausteen haar cliënten biedt, heeft Lausteen ook haar eigen onderwijs, in tegenstelling tot Trias. Zoals onder paragraaf 2.5.5 te lezen is, heeft Lausteen een school op het terrein staan die plaats biedt voor kinderen met leerproblemen en specifieke behoeften.

2.7 Samenvatting

De deelvragen die hierboven zijn beantwoord zullen hier nog eens in het kort genoemd worden.

Wat is de geschiedenis van Lausteen?

Lausteen perhekuntoutuskeskus, een particuliere 24-uurs zorginstelling die ontstaan is in 1919, heeft haar eigen terrein in Turku, te Finland.

Wat is de doelgroep?

Lausteen begeleidt kinderen en jongeren met gedrags- en leerproblemen in de leeftijd van 5 tot en met 21 jaar. Ook ouders en verzorgers kunnen ondersteuning krijgen in de problemen die zij ondervinden gedurende de opvoeding.

Hoe luidt de visie?

Er wordt rekening gehouden met de individuele behoeften, de ontwikkeling en de geschiedenis van de cliënt. Doordat de cliënten gezamenlijk wonen leren zij verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor de anderen. De begeleiding is erop gericht om de vaardigheden en zelfredzaamheid van de cliënten uit te breiden. De begeleiding is gericht op verschillende levensgebieden; wonen, vrije tijdsbesteding, school, werk en sociale contacten.

Welke methoden en methodieken worden er gehanteerd?

In de begeleiding hanteren de sociale werkers onder andere de volgende methoden: de levenslijn, de paraplumap en het 'Kotilan pad'.

Welke vormen van begeleiding bieden ze de cliënten aan?

Lausteen biedt de kinderen en jongeren verschillende vormen van begeleiding binnen de 24-uurszorg. Zo worden de kinderen en jongeren door onder andere de sociale werkers begeleid binnen de appartementen, het 'Kotilan-appartement', Puistola, binnen het begeleid wonen in gezinssituatie en de familiehuizen. Ook biedt Lausteen de cliënten (begeleiding in het) onderwijs en vrijetijdsbesteding.

Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp?

Uit de vergelijking tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp Nederland, komt met name het verschil in de **aangeboden begeleiding** naar voren. Doordat Lausteen, vergeleken met Trias een kleine organisatie is, is hun aanbod van begeleiding minder breed dan het aanbod van Trias. Trias biedt naast de 24-uurszorg de cliënten ook ambulante hulp, dagbehandeling, pleegzorg en jeugdzorgboerderijen.

In dit hoofdstuk hebben wij een duidelijk beeld geschetst van onze verdieping in de 24-uurs zorginstelling Lausteen en in Trias Jeugdhulp en de begeleiding die zij bieden. Wij hebben het van belang gevonden om ons allereerst te verdiepen in de instelling en de begeleiding die zij bieden, voordat wij onderzoek gaan doen naar de problemen die sociale werkers binnen de begeleiding ervaren. In de volgende hoofdstukken zal onze verdieping en de uitwerking van de begeleiding aan jongeren tot 18 jaar en aan jongeren in de nazorg betrekking hebben op onze onderzoeksvraag.

Hoofdstuk 3 Begeleiding van jongeren tot 18 jaar

In dit derde hoofdstuk staat de begeleiding van jongeren tot 18 jaar centraal. De begeleiding die wij binnen dit hoofdstuk omschrijven heeft met name betrekking op de jongerenleeftijd en niet zozeer de kinderleeftijd. De vragen die in dit hoofdstuk beantwoord zullen worden zijn:

- Hoe ziet de begeleiding van begin tot eind er uit?
- Welke personen zijn betrokken tijdens de begeleiding?
- Wat is de invloed van het systeem tijdens de begeleiding?
- Wat houdt het ‘Kotilan pad’ in?
- Wat zijn de ervaringen en behoeften van de jongeren?
- Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp?

Om de onderzoeksvraag van ons onderzoek adequaat te kunnen beantwoorden vinden wij het van belang om allereerst een beeld te schetsen van de begeleiding naar het (begeleid) zelfstandig wonen toe; de begeleiding van jongeren tot 18 jaar. Op het moment dat wij een beeld hebben van de gehele begeleiding zullen wij in staat zijn de problemen waar sociale werkers in de begeleiding tegenaan lopen te omschrijven en hiermee de onderzoeksvraag te beantwoorden.

3.1 De begeleiding van begin tot eind

3.1.1 Lausteen

De kinderen en jongeren die met een indicatie binnenkomen bij Lausteen variëren in leeftijd. Na het intakegesprek wordt het behandelplan van een kind opgesteld. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de methoden die genoemd zijn in hoofdstuk 2.4. De levenslijn en de paraplumap.

Lausteen geeft aan dat zij meer met de begeleiding kunnen als een kind nog maar jong is wanneer hij binnenkomt in de instelling. De meeste jongeren hebben een moeilijke jeugd (gehad) en als hier vroegtijdig kan worden ingegrepen kan dit een positieve werking hebben op de verder behandeling van de jongeren.

De begeleiding die de jongeren krijgen is zeer cliëntgericht. Er worden dagelijks verschillende activiteiten aangeboden en er zijn verschillende soorten therapieën waar Lausteen gebruik van maakt tijdens het begeleiden van de jongeren. In de huizen wordt er gewerkt aan het behandelplan van de jongeren door de groepswerkers en de persoonlijke begeleider.

De therapieën die er in Lausteen zijn, zijn een onderdeel van de begeleiding. Deze manier van begeleiden wordt therapie genoemd omdat er een doel bereikt wordt dat aansluit bij het behandelingsplan van de jongere door middel van activiteiten. De verschillende therapieën binnen Lausteen zullen hieronder genoemd worden:

- Muziektherapie
- Paardentherapie
- Sporttherapie

Muziektherapie: Door muziek te maken wordt veelal het denken uitgeschakeld, waardoor er op een directe manier naar het gevoel gegaan wordt. Op deze wijze komt de gevoelswereld van een kind via de muziek naar buiten en krijgt het vorm.

Paardentherapie: Door de jongeren het gevoel te geven dat zij de baas kunnen worden over het paard en uiteindelijk de verantwoordelijkheid krijgen over het rijden, wordt het zelfvertrouwen vergroot. Ook kan de paardensport hen rust geven, door zich geheel te richten op de verzorging en het rijden van een paard, dit maakt de activiteit een ontspanning voor de jongeren.

Sporttherapie: Deze vorm van therapie bestaat uit het uitoefenen van verschillende sporten. Deze therapie is gericht op het samenspel en de sociale vaardigheden. Er worden verschillende gezamenlijke balspelen uitgevoerd en er wordt gewerkt aan het ontwikkelen van vaardigheden bij de jongeren om elkaar te helpen bij het uitoefenen van een sport.

Overdag gaan de meeste jongeren naar school. Deze school is gevestigd op het terrein van de instelling. Deze school is voor jongeren tot 12 jaar en daarna gaan zij in Turku of ergens anders in de buurt naar een vervolgschool.

In Lausteen is het 'Naar school gaan' geen groot probleem. Dit probleem ontstaat wanneer de jongeren zelfstandig begeleid gaan wonen.

Een probleem waar jongeren tussen de 14 en 16 jaar tegenaan lopen is geld. Het op een goede manier omgaan met geld is vaak lastig voor hen. Hier worden ze dan ook in begeleid. In het begin gaan de begeleiders van de jongeren mee naar de winkel. Hier laten zij zien wat je kunt kopen van een bedrag en welke producten en boodschappen je moet kopen om jezelf te onderhouden.

Wanneer de jongeren op een leeftijd zijn dat ze zelf naar de winkels mogen, moeten zij door middel van een bon tonen wat zij hebben gekocht en hoeveel geld zij daaraan uit hebben gegeven. Op deze manier probeert de begeleiding zicht te houden op de uitgaven van de jongeren.

Als de jongeren zelfstandig begeleid gaan wonen blijkt dat deze manier van begeleiden niet genoeg is geweest, omdat ze daar veel problemen ervaren met het omgaan met geld. Drugs, gokken en roken zijn de grootste uitgaven en het geld dat zij ontvangen van de begeleiding wordt niet aan levensonderhoud besteed.

Jongeren die voorbereid worden op het zelfstandig begeleid wonen, wonen in Kotilan. In dit huis wonen jongeren tussen de 16 en 18 jaar.

3.1.2 Puistola

In Puistola zitten jongeren tussen de 16 en 21 jaar. De meeste jongeren gaan hier echter al weg tussen de 18 en 19 jaar.

Jongeren die in Puistola wonen kunnen doorgestroomd zijn van 'Kotilan' naar Puistola, maar het is ook mogelijk dat jongeren direct in Puistola gaan wonen.

In Puistola gaat het er anders aan toe dan in Lausteen. De jongeren wonen hier namelijk niet in een gezamenlijk huis, maar op zichzelf. De jongeren worden hier voorbereid op het zelfstandig wonen. De jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor hun onderhoud. De jongeren worden hier begeleid in het zelfstandig wonen en hebben ook hier een persoonlijke begeleider waar zij gesprekken mee hebben of af en toe activiteiten mee doen.

In Puistola geven ze aan dat de sociale vaardigheden van de jongeren heel minimaal zijn, maar dat ze hier ook niets aan doen in de begeleiding. Ze hopen dat de jongeren vrienden krijgen op school of bij

hun hobby, maar dat is moeilijk om dat de jongeren het meest van de tijd gewoon thuis zitten met alleen de andere jongeren uit Puistola om zich heen.

De jongeren worden begeleid in het opstaan 's ochtends om naar school te gaan. Zij hebben hier moeite mee en als de begeleiding hen niet komt wekken zullen zij niet zelfstandig opstaan en naar school gaan.

In Puistola komen ze problemen die de jongeren hebben met geld al eerder tegen dan 18 jaar. Omdat de jongeren hier op hun zestiende al min of meer op zichzelf wonen kampen zij op deze leeftijd al met problemen rond hun uitgavenpatroon.

3.2 Personen die betrokken zijn tijdens de begeleiding

Gedurende het verblijf van de jongere in Lausteen zijn er verschillende personen betrokken bij en tijdens de begeleiding.

- Therapeut
- Persoonlijke begeleider
- Ouders
- Sociale werker
- Groepswerkers
- Psychiater

In veel gevallen heeft de jongere al een therapeut als hij binnenkomt bij Lausteen. Deze therapeut is aangewezen in het dorp of de stad waar de jongere woonde. De therapeut begeleidt de jongere en gaat op zoek naar een geschikte plek voor hem om te wonen. Hij heeft gesprekken met de jongere en ze doen ook activiteiten samen. In de meeste gevallen houdt de jongere deze therapeut ook aan tijdens zijn verblijf in Lausteen, mits de woonplaats niet te ver af ligt van Lausteen.

In Lausteen krijgt de jongere een begeleider aangewezen. De jongeren in Lausteen hebben een persoonlijke begeleider en deze is nauw betrokken bij het behandelingsplan van de jongere. Deze begeleider heeft ook contact met de ouders. Niet alle jongeren uit de instelling hebben nog contact met hun ouders, maar mocht dit wel zo zijn dan worden zij ook zeker als belangrijke personen genoemd in de begeleiding. Voor ouders is er ook een mogelijkheid om te overnachten in Lausteen waardoor zij een tijdje dicht bij hun kind kunnen zijn en hierdoor zijn zij in deze dagen ook nauw betrokken bij de begeleiding.

De jongere heeft ook een sociale werker die zich richt op het behandelingsplan van de jongere. Deze sociale werker maakt de afspraken over het bespreken van het behandelingsplan en heeft contact met de ouders. De sociale werker heeft maar gering contact met de jongere, omdat deze 'begeleider' niet op de groep staat, maar zich bezighoudt met het papierwerk en het maken van afspraken.

Hiernaast zijn er in de huizen ook groepswerkers aanwezig. Zij zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse routine van de jongeren en begeleiden hen hierin.

Wanneer er jongeren zijn die de hulp van een psychiater behoeven, kan de instelling contact opnemen met de psychiaters in de stad. Er is binnen de instelling geen psychiater aanwezig, wel hebben zij een vaste psychiater waar zij een beroep op kunnen doen.

3.3 De invloed van het systeem tijdens de begeleiding

De invloed van het systeem tijdens de begeleiding wordt niet duidelijk uitgelegd. Ouders spelen alleen een grote rol in de begeleiding als zij daar zelf het initiatief in nemen. Bij beslissingen over het kind worden de ouders wel benaderd, maar omdat veel ouders hun eigen problemen hebben wordt er niet zoveel gecommuniceerd met ouders over de kinderen. De ouders worden wel uitgenodigd voor gesprekken, maar het komt vaak voor dat zij niet komen of dat de jongere niet wil dat zijn ouders komen. In dat geval is er telefonisch contact maar meer niet op dat moment.

3.4 Het 'Kotilan pad'

Het 'Kotilan pad' is een methode die binnen 'Kotilan', één van de appartementen van Lauste, gehanteerd wordt. Binnen dit appartement worden de jongeren voorbereid op het zelfstandig wonen (meer over 'Kotilan' is te vinden onder hoofdstuk 2, paragraaf 5). Door middel van het volgen van de aangegeven stappen van het pad worden de jongeren voorbereid op het zelfstandig wonen. De jongere dient in staat te zijn om iedere stap zelfstandig adequaat uit te voeren, om vervolgens door te gaan naar het volgende pad. Op het moment dat alle stappen van ieder pad met succes zijn afgerond, gaat men ervan uit de jongere in staat is om (begeleid) zelfstandig te wonen.

Het 'Kotilan pad' kent de volgende paden met haar stappen:

Kotilan pad 1

- De jongere in staat om zorg te nemen voor een deel van het huishouden binnen Kotilan
- De jongere is in staat om iedere dag deel te nemen aan de schoollessen
- De jongere is in staat zelfstandig om zelfstandig en op tijd op te staan
- De jongere heeft recht op vakantie
- De jongere neemt deel aan gemeenschappelijk georganiseerde activiteiten
- De jongere oefent met het gebruik van geld
- De jongere kan omgaan met het gebruik van een mobiele telefoon
- De jongere is in staat tot het zelfstandig doen van boodschappen

Kotilan pad 2

- De jongere dient een hobby of werk te hebben voor minimal eenmaal per week
- De jongere is in staat adequaat om te gaan met geld
- De jongere heeft de gelegenheid tot hebben van vrije tijd in de avond
- De jongere is in staat tot het zelfstandig doen van kledingaankopen
- De jongere heeft de mogelijkheid tot het hebben van een eigen mobiele telefoon

Kotilan pad 3

- De jongere heeft kennis van de verschillende vormen van dienstverlening in de stad
- De jongere bezoekt verschillende vormen van nazorgsystemen

- De jongere heeft het recht op het hebben van een eigen bankrekening en identiteitskaart
- De jongere krijgt zijn maandgeld in één deel
- De jongere loopt mee in de instelling waar hij/zij waarschijnlijk terecht zal komen

Kotilan pad 4

- De jongere weet waar hij/zij heen gaat na Kotilan
- De jongere kan omgaan met het maandgeld, wat hij/zij op zijn/haar bankrekening krijgt
- De jongere kan omgaan met flexibelere thuiskomtijden

3.5 Ervaringen en behoeften van jongeren

De jongeren geven aan positief te zijn over de begeleiding van Lausteen. Zij geven aan dat zij soms zelfs te veel begeleiding krijgen.

Toch gaf ons dit een tegenstrijdig gevoel, omdat de jongeren aan de andere kant wel begeleiding missen in het omgaan met geld en zij tegen grote problemen aanlopen op latere leeftijd. De meeste jongeren hebben moeite met een juiste omgang met geld. Zij worden hier in getraind, maar het blijkt dat dit een groot probleem is voor veel jongeren.

De vraag of er iets veranderd moet worden aan de manier van begeleiden bij Lausteen werd vaak genegeerd en zij gaven aan dat het goed is zoals het nu loopt.

Er wordt ook heel positief gekeken naar de werking van het bovengenoemde Kotilan pad. Jongeren weten op deze manier waar ze aan toe zijn en wat er wel en niet mogelijk is in huis. Zij kijken er naar uit om het pad verder te bewandelen, want dat betekent dat zij meer verantwoordelijkheid krijgen en dus meer mogelijkheden hebben.

Het pad is een stimulans voor de jongeren om zich goed te gedragen en zich aan de regels te houden.

3.6 Vergelijking met Nederland

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk al genoemd is gaan wij Lausteen en de begeleiding die zij bieden vergelijken met Trias Jeugdhulp en de begeleiding die zij bieden. Hierbij richten wij ons met name op de begeleiding van begin tot eind, de personen die betrokken zijn tijdens de begeleiding, de invloed van het systeem en de ervaringen en behoeften van de jongeren. De begeleiding, van jongeren tot 18 jaar, die wij in dit hoofdstuk omschreven hebben heeft met name betrekking op de jongerenleeftijd en niet zozeer de kinderleeftijd. Om een eerlijke vergelijking te kunnen maken hebben wij ons dan ook in het begeleidingsaanbod van Trias puur gericht op de begeleiding aan jongeren van 15 tot 18 jaar. En om op dezelfde voet verder te gaan hebben wij ook nu onze informatie verkregen door middel van het afleggen van een interview.

Onder subparagraaf 3.1.1 staat de begeleiding die Lausteen haar cliënten binnen de appartementen op het terrein biedt omschreven. Deze **vorm van begeleiding** komt overeen met de begeleiding die Trias biedt in de vorm van leefgroepen. In deze leefgroepen wonen zo'n tien kinderen en jongeren bij elkaar. Net zoals in Lausteen heeft ieder kind zijn of haar eigen kamer en is er een gezamenlijke woon- en eetkamer. Ook binnen de begeleiding die Trias biedt is er een gestructureerd dagritme, waarin de kinderen naar school of het werk gaan. De begeleiding die Lausteen binnen Puistola biedt, omschreven onder subparagraaf 3.1.2, komt grotendeels overeen met de begeleiding die Trias biedt in de vorm van het Kamertrainingscentrum en de begeleiding die zij in Westenholte bieden. Binnen beide vormen van begeleiding staat het toewerken naar zoveel mogelijk zelfredzaamheid centraal.

Tijdens het interview met de medewerkers van Lausteen over de begeleiding die zij bieden kwam het **aanbod van therapieën** veelal naar voren. Tijdens het interview met een oud-medewerker van Trias kwam met name het **aanbod in modules** aan de orde. Trias bereidt haar cliënten voor op het (begeleid) zelfstandig wonen door onder andere het aanbieden van modules. Hierbij kan gedacht worden aan modules koken, budgettering en sociale vaardigheidstraining.

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt ook genoemd dat veel jongeren die door Lausteen begeleid worden problemen ondervinden in hun **budgettering**. Veelal zijn **drugs, gokken en roken** de grootste uitgaven en wordt het geld niet aan levensonderhoud besteed. Binnen Trias zullen deze problemen minder aan de orde zijn, omdat de jongeren daar niet in aanmerking zullen komen voor begeleiding op het moment dat zij drugs gebruiken. Als tijdens de intake blijkt dat de jongere verslaafd is wordt hij of zij doorgestuurd naar Tactus Verslavingszorg. Op het moment dat een gebruik of verslaving tijdens de begeleiding bij een van de jongeren aan het licht komt dient de jongere, met enige hulp van Trias, binnen 14 dagen een ander onderkomen te vinden en zal hij of zij uitgeschreven worden bij Trias.

Onder de tweede paragraaf van dit hoofdstuk worden er drie **disciplines** omschreven die betrokken zijn tijdens de begeleiding van de cliënten: de therapeut, persoonlijk begeleider en de sociale werker. Tijdens het interview met de oud-medewerker van Trias kwamen er twee disciplines naar voren: de mentor (en schaduwmentor) en de orthopedagoog. De functie met bijbehorende taken van een mentor binnen Trias komt grotendeels overeen met de taken van de persoonlijk begeleider en de therapeut binnen Lausteen. De mentor is de persoonlijk begeleider van meerdere cliënten. De mentor heeft gesprekken met de jongeren, is nauw betrokken bij het behandelingsplan en heeft contacten met ouders, school en/of werk. De taken van de orthopedagoog binnen Trias zijn te vergelijken met de taken van een sociale werker binnen Lausteen. Ook een orthopedagoog richt zich, net zoals een sociale werker, op het behandelingsplan van de jongeren, maakt afspraken betreft het bespreken van het behandelingsplan en heeft contacten met ouders.

De invloed van **het systeem** tijdens de begeleiding van Lausteen wordt in de derde paragraaf omschreven. Zoals genoemd is de precieze invloed niet duidelijk naar voren gekomen tijdens de interviews. De taalbarrière zal hierin een rol hebben gespeeld. Een eerlijke vergelijking is dan ook wat lastig om te maken. Een van de punten die tijdens het interview wel duidelijk naar voren kwam is dat ouders benaderd worden op het moment dat er een beslissing genomen wordt over het kind. Ook binnen Trias worden ouders op zo'n moment benaderd. Zo worden ouders uitgenodigd om samen met het kind, de orthopedagoog en de mentor doelen op te stellen voor in het behandelplan waar samen aangewerkt wordt. Ook bij de evaluatiemomenten van de doelen worden de ouders uitgenodigd. De ouders van de kinderen die door Lausteen begeleid worden maken veelal geen gebruik van deze uitnodiging. Wij hebben het idee, aan de hand van de afgelegde interviews, dat de ouders van de kinderen die door Trias begeleid worden daarentegen meer gebruik maken van deze uitnodiging.

Onder paragraaf 3.5 worden **de ervaringen en behoeften van de jongeren** die door Lausteen begeleid worden omschreven. Het belangrijkste wat hieruit naar voren komt is dat de jongeren aangeven (te) veel begeleiding te krijgen, maar daarentegen wel problemen ondervinden in het omgaan met geld en hierin enige begeleiding missen. Helaas was het voor ons niet mogelijk om ook enkele jongeren te interviewen die door Trias begeleid worden, waardoor een eerlijke vergelijking ook hier wat moeilijk zal worden. Om toch een beeld te kunnen schetsen van de ervaringen van de jongeren en deze ervaringen te vergelijken met de ervaringen van de jongeren van Lausteen, hebben wij tijdens het interview met de oud-medewerker van Trias naar de ervaringen van de jongeren

gevraagd. Ook de jongeren die door Trias begeleid worden ervaren de begeleiding positief. Na gevraagd te hebben welke problemen de jongeren ervaring binnen de begeleiding kwam naar voren dat zij problemen ervaren in de wisseling van hulpverleners en de structuur.

3.7 Samenvatting

De deelvragen die hierboven zijn beantwoord zullen hier nog eens in het kort genoemd worden.

Hoe ziet de begeleiding van begin tot eind er uit? En wat houdt het 'Kotilan pad' in?

Lausteen biedt de jongeren tot 18 jaar drie vormen van begeleiding: het wonen in een leefgroep, het wonen in appartement 'Kotilan' of het begeleid zelfstandig wonen in Puistola. De leefgroepen zijn gevestigd op het terrein van Lausteen. Ook appartement 'Kotilan' is op dit terrein te vinden. Binnen dit appartement worden de jongeren door middel van de methode 'het Kotilan pad' voorbereid op het (begeleid) zelfstandig wonen. Puistola is de naam van de wijk waar jongeren van 16 tot 21 jaar begeleid zelfstandig wonen. De jongeren hebben hun eigen huisje en er is geen gezamenlijke woon- en eetkamer zoals in de leefgroepen en appartement 'Kotilan'.

Binnen de begeleiding die Lausteen de jongeren tot 18 jaar biedt is er een gestructureerd dagritme, waarin de jongeren naar school of het werk gaan. Na de school- of werktijden kunnen de jongeren onder andere gebruik maken van de therapieën die Lausteen hen biedt, zoals de muziek-, de paarden- en de sporttherapie.

Welke personen zijn betrokken tijdens de begeleiding?

Tijdens de begeleiding van jongeren tot 18 jaar zijn een therapeut, een persoonlijk begeleider en een sociale werker betrokken. De persoonlijk begeleider is nauw betrokken bij de behandelingsplannen van de jongeren. Ook houdt de begeleider contact met ouders. De sociale werker is niet zozeer in direct verband betrokken bij de begeleiding van de jongeren, maar richt zich met name op de zaken rond de behandelingsplannen.

Wat is de invloed van het systeem tijdens de begeleiding?

De invloed van het systeem op de begeleiding van de jongeren is veelal minimaal, omdat ouders hierin zelden het initiatief tonen. Bij beslissingen over het kind worden ouders benaderd, maar met name door de problemen die ouders zelf ondervinden hebben ze niet de mogelijkheden en de motivatie om mee te beslissen en initiatieven te tonen.

Uit de interviews met de jongeren die begeleid worden door Lausteen bleek dat zij positief zijn over de begeleiding die hen geboden wordt. Enkele zijn zelfs van mening dat ze (te) veel begeleiding krijgen, maar daarentegen wel problemen ondervinden in het omgaan met geld en hierin enige begeleiding missen.

Wat zijn de ervaringen en behoeften van de jongeren?

Zoals genoemd ondervinden jongeren problemen in het omgaan met geld en hier enige begeleiding in missen. Met name op het moment als een jongere begeleid zelfstandig gaat wonen blijkt dat de wijze van begeleiding onvoldoende is geweest, omdat ze daar veel problemen ervaren met het omgaan met geld. Drugs, gokken en tabakswaaren zijn de grootste uitgaven en het geld wordt niet aan levensonderhoud besteed.

Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp?

De overeenkomsten die uit de vergelijking tussen Lausteen en Trias naar voren zijn gekomen hebben betrekking tot de **vormen van begeleiding** die geboden wordt en de **disciplines** die werkzaam zijn binnen de begeleiding. Zowel binnen Lausteen als Trias is het voor de kinderen en jongeren mogelijk om in leefgroepen te wonen. In de leefgroepen wonen zo'n tien kinderen bij elkaar en heeft ieder kind zijn of haar eigen kamer en is er een gezamenlijk woon- en eetkamer.

De andere overeenkomst is de werkzame disciplines binnen beide instellingen. Alleen de functies zijn anders benoemd. Zo komen de taken van een mentor binnen Trias overeen met de taken van de persoonlijk begeleider en de therapeut binnen Lausteen. En zijn de taken van de orthopedagoog binnen Trias te vergelijken met de taken van een sociale werker binnen Lausteen.

Een van de verschillen die uit de vergelijking tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp in onze ogen er het meest uitsprong is het **aanbod van modules**. Binnen Lausteen wordt er niet gewerkt met modules. Trias daarentegen biedt modules zoals, koken, budgettering en sociale vaardigheidstraining. Wel is er binnen de begeleiding van Lausteen (minimale) aandacht voor dergelijke onderwerpen, deze worden tijdens de gesprekken tussen een jongere en de persoonlijk begeleider besproken. Er is met name minimale aandacht voor het aanleren en stimuleren van de sociale vaardigheden van jongeren. Zoals een sociale werker werkzaam in Puistola aangeeft: de sociale vaardigheden van de jongeren zijn heel minimaal, maar binnen de begeleiding wordt hier niets aan gedaan.

Een ander verschil zijn **de 'eisen'** die men aan de jongeren stelt. Binnen Trias verwacht men van de jongeren dat zij een nuttige dagbesteding hebben en geen drugs gebruiken of een verslaving hebben. Op het moment dat een gebruik of verslaving bij een van de jongeren tijdens de begeleiding aan het licht komt zal hij of zij uitgeschreven worden bij Trias. Lausteen begeleidt daarentegen wel jongeren die drugs gebruiken of een verslaving hebben. De jongeren die met een verslaving te kampen hebben krijgen specifieke begeleiding vanuit de verslavingszorg.

In dit hoofdstuk hebben wij een duidelijk beeld geschetst van onze verdieping in de begeleiding van jongeren tot 18 jaar die Lausteen en Trias Jeugdhulp biedt. Wij hebben het van belang gevonden om allereerst een beeld te schetsen van de begeleiding naar het (begeleid) zelfstandig wonen toe, voordat wij ons gingen verdiepen in de problemen die de sociale werkers ervaren in deze begeleiding. Gedurende de interviews hebben wij het als zeer lastig ervaren om de problemen die sociale werkers ervaren boven tafel te krijgen. Veelal werd er alleen gesproken over de problemen waarmee de jongeren kampen, zoals het naar school gaan, het adequaat omgaan met geld en de minimale sociale vaardigheden, waardoor het voor ons helaas niet mogelijk is om een adequaat antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag. Het antwoord zal meer gericht zijn op de problemen die de jongeren ervaren in de begeleiding naar en tijdens het (begeleid) zelfstandig wonen, in plaats van de problemen die sociale werkers ervaren in deze begeleiding.

Hoofdstuk 4 Nazorg

In dit vierde hoofdstuk staat de ‘nazorg’ centraal. In Finland spreekt men over de nazorg (“aftercare”), wanneer men het heeft over de begeleiding die jongeren krijgen op het moment dat ze begeleid zelfstandig wonen. Zoals de begeleiding die de jongeren in Puistola krijgen en ook op het moment dat ze begeleid worden door Social Services Centre.

De vragen die in dit hoofdstuk beantwoord zullen worden zijn:

- Hoe ziet de begeleiding van begin tot eind er uit?
- Welke personen zijn betrokken tijdens de begeleiding?
- Wat is de invloed van het systeem tijdens de begeleiding?
- Wat zijn de ervaringen en behoeften van de jongeren?
- Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen Lausteen en Trias Jeugdhulp?

Om de onderzoeksvraag van ons onderzoek adequaat te kunnen beantwoorden vinden wij het van belang om allereerst een beeld te schetsen van de begeleiding tijdens het begeleid zelfstandig wonen toe; de begeleiding van jongeren vanaf 18 jaar. Op het moment dat wij een beeld hebben van de gehele begeleiding zullen wij in staat zijn de problemen waar sociale werkers in de begeleiding tegenaan lopen te omschrijven en hiermee de onderzoeksvraag te beantwoorden.

4.1 De begeleiding van begin tot eind

Zoals in het vorige hoofdstuk genoemd hebben de jongeren, op het moment dat zij de 18 jaar bereiken, de keuze om onder begeleiding of zonder begeleiding zelfstandig te wonen. Als een jongere ervoor kiest om in Turku begeleid zelfstandig te wonen, zal de jongere begeleid worden door ‘Social Services Centre’ te Turku.

4.1.1 *Social Services Centre*

Turku heeft haar eigen afdeling voor de nazorg. Dit verschilt met andere steden in Finland, omdat men daar geen eigen afdeling voor de nazorg heeft, maar de nazorg geïntegreerd is in de algemene afdeling van sociaal werk. De Social Services Centre heeft ongeveer veertig verschillende instellingen verspreid over het hele land, waarvan er tien in Turku gevestigd zijn. Van deze tien instellingen zijn er enkele privé-instellingen, waaronder Lausteen.

Het team van Social Services Centre te Turku bestaat uit: een coördinator, twee sociale werkers, vijf counselors en counselor die zich bezighoudt met het papierwerk van de jongvolwassenen. De taken van de sociale werker en de counselor in de begeleiding van de jongvolwassenen komt in paragraaf 4.2 aan de orde.

4.1.2 *De overgang van Lausteen naar Social Services Centre*

Het is de taak van de sociale werker van de jongere die in Lausteen verblijft om contact op te nemen met Social Services Centre. Dit eerste contactmoment vindt veelal ongeveer een half jaar voordat de jongere 18 jaar wordt plaats.

Na het eerste contactmoment wordt er door de coördinator van Social Services Centre en de sociale werker van Lausteen een analyse gemaakt: wat zijn de (on)mogelijkheden van de jongere, waar liggen de behoeften, waarin heeft de jongere begeleiding nodig, et cetera. Na deze analyse vindt er

een gesprek plaats tussen de coördinator, sociale werker en de counselor die de jongvolwassene gaan begeleiden. De taken van de sociale werker en de counselor in de begeleiding van de jongvolwassenen komen in paragraaf 4.2 aan de orde.

Op het moment dat de jongvolwassene 18 jaar (of ouder) is en volledig onder de begeleiding van Social Services Centre valt, is er geen contact meer met Lausteen.

4.1.3 De doelgroep

De begeleiding die Social Services Centre in de nazorg biedt is voor jongvolwassenen vanaf 18 jaar en in sommige gevallen 17 jaar. Volgens de Finse wet is de begeleiding van jongvolwassenen in de nazorg tot 21 jaar, maar Social Services Centre heeft er bewust voor gekozen om de begeleiding tot 25 jaar te bieden. Uit ervaring is gebleken dat de jongvolwassenen ook begeleiding na hun 21ste behoeven. De jongvolwassenen kampen veelal met psychische problemen, drug- en alcoholverslaving. Doorgaans zijn de jongvolwassenen ook beperkt geschoold, waardoor het voor hen lastig is om een vast inkomen te hebben om zichzelf en eventuele partner en kind(eren) te onderhouden. Social Services Centre heeft tevens de taak te zorgen voor het welzijn van de (zeer jonge) kinderen van de jongvolwassenen.

Momenteel begeleidt Sociale Services Centre ruim 280 jongvolwassenen. Van deze 280 jongvolwassenen zijn er drie van Lausteen afkomstig.

4.1.4 Methoden en methodieken

De methode die Social Services Centre hanteert in het begeleiden van de jongvolwassenen is het toekomstgericht werken. Ook al hebben de meeste jongvolwassenen een moeilijk en zwaar verleden achter zich, men probeert zich binnen Social Services Centre zoveel mogelijk te concentreren op het ontwikkelen van toekomstperspectieven. De counselor begeleidt de jongvolwassene in het ontwikkelen van een realistisch toekomstbeeld, door onder andere samen met de hem of haar te kijken naar zijn of haar kwaliteiten en mogelijkheden en vaardigheidstekorten en kennistekorten vast te stellen.

4.1.5 De aangeboden begeleiding

Social Services Centre begeleidt de jongvolwassenen op verschillende gebieden. Een van deze gebieden is de begeleiding naar het vinden van een geschikte opleiding en/of baan. Zoals eerder genoemd zijn de meeste jongvolwassenen beperkt geschoold, waardoor het voor hen lastig is om een baan te vinden. Voor de jongvolwassenen die behoefte hebben aan scholing of door de beperkte scholing geen baan kunnen vinden helpt de counselor hen in het vinden van een geschikte opleiding/scholing. Op het moment dat een jongvolwassene geschoold is of geen behoefte heeft aan scholing gaat de counselor samen met de jongvolwassene op zoek naar een geschikte baan.

Naast de begeleiding in het vinden naar een geschikte opleiding en/of baan begeleidt de counselor de jongvolwassenen ook in zijn/haar papierwerk. Naast het 'algemene' papierwerk waar de jongvolwassenen mee te maken hebben, krijgen de meeste van hen vanuit twee instanties bepaalde uitkeringen, wat veel papierwerk met zich meebrengt. Een counselor begeleidt hen in het op orde houden van dit papierwerk.

Ook binnen het huishouden worden de jongvolwassenen begeleid. De jongvolwassenen hebben geen interesse in het huishouden en/of weten niet hoe dit adequaat aan te pakken. Om te voorkomen dat de jongvolwassenen in een onhygiënisch huishouden leven, begeleidt de counselor hen in het huishouden.

Zoals onder subparagraaf 4.1.3 omschreven staat zorgt Social Services Centre ook voor het welzijn van de (zeer jonge) kinderen van de jongvolwassenen. De counselors bieden de ouder(s) ondersteuning in het opvoedingsvlak waar nodig is.

Doordat de jongvolwassenen veelal beperkt zijn geschoold, waardoor het voor hen lastig is om een vast inkomen te hebben, is het geldprobleem het meest voorkomende probleem onder de jongvolwassenen. De counselors proberen hen zo veel mogelijk te begeleiden in de geldzaken, om te voorkomen dat de geldproblemen groter worden. Op het moment dat de geldproblemen zo groot zijn dat een jongvolwassene niet meer in staat is zichzelf of zijn/haar gezin te onderhouden, kan de jongvolwassene na een gesprek met de counselor en coördinator van Social Services Centre geld lenen.

Naast de geldproblemen hebben vele jongvolwassenen ook drugsproblemen. De counselors gaan met de jongvolwassenen hierover in gesprek om te voorkomen dat de drugsproblemen hun leven op een dergelijke wijze beïnvloeden dat ze niet meer in staat zijn begeleid zelfstandig te wonen.

4.2 Personen die betrokken zijn tijdens de nazorg

De personen die vanuit Social Services Centre te Turku met name betrokken zijn tijdens de begeleiding van de jongvolwassenen zijn de coördinator, de sociale werkers en de counselors.

Social Services Centre heeft één coördinator in dienst. De coördinator is de persoon met wie het eerst contact wordt gelegd op het moment dat een jongvolwassene begeleid zelfstandig wil wonen onder begeleiding van de Social Services Centre. Een van de taken van de coördinator is om een beeld te schetsen van de nieuwe cliënt: wat zijn de (on)mogelijkheden van de jongvolwassene, waar liggen de behoeften, waarin heeft hij/zij begeleiding nodig, et cetera. Aan de hand van het opgestelde beeld gaat de coördinator in gesprek met de sociale werker en de counselor die de jongvolwassene zullen gaan begeleiden. Op het moment dat een jongvolwassene begeleid wordt door Social Services Centre heeft de coördinator eens in de zoveel weken een gesprek met de jongvolwassenen. Om te voorkomen dat zij niet komen opdagen voor het gesprek, zal het geld wat zij maandelijks krijgen van Social Services Centre ingehouden worden.

Naast de coördinator heeft Social Services Centre twee sociale werkers in dienst. Een sociale werker ziet zijn/haar cliënten eenmaal in de maand. De sociale werkers stellen aan de hand van het geschetste beeld door de coördinator en een gesprek met de jongvolwassene een behandelplan op. In dit plan staan de doelen waar de counselor met de jongvolwassene aan moet werken.

Zoals genoemd werken de counselors met de jongvolwassenen aan de opgestelde doelen uit het behandelplan. Er zijn momenteel vijf counselors in dienst van Social Services Centre. Een van deze counselors heeft als taak om het papierwerk van alle jongvolwassenen, samen met hen op orde te brengen en te houden. Een counselor heeft gemiddeld eenmaal in de week contact met de jongvolwassenen, uiteraard afhankelijk van de situatie en de behoeften van hen.

Naast de personen die in dienst zijn van Social Services Centre, zijn er ook personen buiten de instelling betrokken de nazorg. Hierbij kan gedacht worden aan psychologen, psychiaters, school-docenten, werkgevers, et cetera.

4.3 De invloed van het systeem tijdens de nazorg

Onder de invloed van het systeem verstaan wij de invloed die de familie van een jongvolwassene heeft op de begeleiding die hij/zij krijgt.

Volgens de Finse wet zijn jongeren vanaf 18 jaar volwassen. Vanaf die leeftijd zijn de jongeren veelal 'baas' over eigen leven. Zo mogen de jongeren die binnen een instelling zijn begeleid kiezen of ze geheel zelfstandig of begeleid zelfstandig gaan wonen. Zelfs wanneer de betrokken personen gedurende de begeleiding tot 18 jaar van mening zijn dat de jongere niet in staat is zelfstandig te wonen, kan het zijn dat de jongere naar eigen keus geheel zelfstandig gaat wonen.

Bijna alle jongvolwassenen die Social Services Centre begeleidt, zijn niet opgegroeid binnen een doorsnee gezinssituatie. Velen hebben hun kinder- en jeugd jaren binnen een instelling doorbracht, doordat hulpverlening binnen de thuissituatie niet meer mogelijk was. Veelal zijn het, naast de jongvolwassenen die begeleiding behoeven ten aanzien van hun problemen, ook de ouders/verzorgers die met problemen kampen. Dit is doorgaans een van de redenen waarom een jongvolwassene geen behoefte heeft aan contact met zijn/haar systeem. Binnen de begeleiding die Social Services Centre de jongvolwassenen biedt, is het systeem dan ook minimaal betrokken. Wel bieden ze de jongvolwassenen onder andere de mogelijkheid om ouders uit te nodigen voor het gesprek die de jongvolwassene eenmaal in de zoveel weken heeft met de coördinator, sociale werker en counselor. Van die mogelijkheid wordt vrijwel nooit gebruik gemaakt.

Tevens staat in de wet omschreven dat Social Services Centre niet het recht heeft om ouders te informeren over de begeleiding en het welzijn van de jongvolwassene. Alleen op het moment dat Social Services Centre zich zorgen maakt over een van de cliënten, omdat zij bijvoorbeeld geruime tijd niets hebben vernomen van de jongvolwassene, nemen zij contact op met ouders.

Uit bovenstaande blijkt dat het systeem geen invloed heeft tijdens en op de begeleiding van de jongvolwassenen in de nazorg.

4.4 Ervaringen en behoeften van jongvolwassenen in de nazorg

Gedurende het onderzoek was het niet mogelijk om de ervaringen en de behoeften van de jongvolwassenen in de nazorg te analyseren aan de hand van interviews met enkele jongvolwassenen. De informatie betreft genoemde behoeften hebben wij verkregen door middel van het afleggen van interviews met de coördinator en een counselor van Social Services Centre.

Uit de interviews bleek onder andere dat de meeste jongvolwassenen kampen met geldproblemen. Deze geldproblemen ontstaan met name doordat de meeste jongvolwassenen beperkt geschoold zijn, waardoor het voor hen lastig is om een vast inkomen te hebben om zichzelf en eventuele partner en kind(eren) te onderhouden. Op het moment dat een jongvolwassene geld verdient of subsidie ontvangt wordt dat meestal uitbesteed aan alcohol of drugs. De jongvolwassenen hebben in de begeleiding behoefte aan ondersteuning op het gebied van geldzaken; het vinden van een opleiding en/of baan om een inkomen te hebben, het uitgavenpatroon kritisch bekijken en eventueel aanpassen, sparen, et cetera. Een manier waarop Social Services Centre probeert te voorkomen dat een jongvolwassene teveel geld uitgeeft aan ietwat onnodige dingen, is de jongvolwassene te verplichten de betaalbonnetjes af te geven bij de counselor. Op deze manier heeft de counselor enig zicht op het uitgavenpatroon van de jongvolwassene en kan hem/haar hierin tijdig sturen.

Een ander aspect waar de jongvolwassenen tijdens de begeleiding in de nazorg ook behoefte aan hebben, hebben wij al kort aangestipt in de vorige alinea. Namelijk de beperkte scholing van de jongvolwassenen. De meeste jongvolwassenen die Social Services Centre begeleidt zijn niet tot zeer beperkt geschoold. Door de beperkte scholing is het voor hen moeilijk een baan te vinden. De jongvolwassenen hebben behoefte aan ondersteuning in het vinden van een geschikte opleiding

en/of baan. De counselor gaat samen met een jongvolwassene opzoek naar een geschikte en passende opleiding en/of baan.

Ook hebben de jongvolwassenen met (zeer jonge) kinderen behoefte aan ondersteuning op het gebied van opvoeding. Veel jongvolwassenen beheersen niet de kennis en de vaardigheden die van belang zijn bij het opvoeden van een kind. Veelal zijn de jongvolwassenen bezig met eigen problemen, waardoor de opvoeding van een kind niet de aandacht krijgt die het nodig heeft.

Uit de interviews bleek ook dat de jongvolwassenen moeilijkheden ondervinden op het gebied van het zorgen voor eigen welzijn. Met name op het gebied van gezonde voeding behoeven enkele van de jongvolwassenen ondersteuning. Als lunch een chocoladereep of elke avond dineren bij de Mac Donalds, is voor sommige geen uitzondering. Een van de wijzen waarop Social Services Centre de jongvolwassenen hierin begeleidt is dat de counselor de jongvolwassene voorlicht over gezonde voeding en samen met de jongvolwassene 'verantwoorde' boodschappen haalt.

De behoeften van de jongvolwassenen gaan ook uit naar ondersteuning op het gebied van alcohol- en/of drugsverslaving. Zoals eerder in dit onderzoeksrapport genoemd kampen vele jongvolwassenen met een alcohol- en/of drugsverslaving. De counselor gaat samen met hen, die hier behoefte aan hebben, in op de verslaving en kijkt onder andere samen met de jongvolwassene hoe het gebruik van het middel verminderd kan worden. Op het moment dat de counselor een jongvolwassene geen ondersteuning meer kan bieden zal de counselor, indien nodig, de jongvolwassene doorsturen naar een gespecialiseerde hulpverlener.

4.5 Vergelijking met Nederland

Onder deze paragraaf zouden wij, net zoals in de vorige hoofdstukken, een vergelijking maken met de begeleiding die Lausteen in de nazorg biedt en de begeleiding die Trias Jeugdhulp biedt, om vervolgens de verschillen en de overeenkomsten te beschrijven.

Helaas hebben wij door vrije dagen, ziekteperioden en vakantieperiodes van medewerkers van Trias geen contact kunnen krijgen met de juiste contactpersoon binnen Trias om enkele vragen te stellen en ons te verdiepen in de nazorgbegeleiding die zij bieden.

4.6 Samenvatting

De deelvragen die hierboven zijn beantwoord zullen hier nog eens in het kort genoemd worden.

Hoe ziet de begeleiding van begin tot eind er uit?

In tegenstelling tot andere steden in Finland heeft Turku haar eigen afdeling voor de nazorg: Social Services Centre. Op het moment dat een jongere er voor kiest om begeleid zelfstandig te wonen in Turku zal hij of zij begeleid worden door Social Services Centre. Zij bieden jongeren vanaf 18 jaar en in sommige gevallen vanaf 17 jaar begeleiding tijdens het zelfstandig wonen. De nazorg in Finland is volgens de wet tot 21 jaar, maar Social Services Centre weet uit ervaring dat dit onvoldoende is en heeft er bewust voor gekozen om begeleiding tot 25 jaar te bieden.

In de begeleiding wordt er toekomstgericht gewerkt. De hulpverleners proberen zich zoveel mogelijk te concentreren op het ontwikkelen van realistische toekomstperspectieven bij de jongvolwassenen. Er wordt op verschillende gebieden begeleiding geboden. Hierbij kan gedacht worden aan begeleiding in het vinden van een geschikte opleiding en/of baan, in het ordenen en regelen van het papierwerk, het huishouden, de geldzaken en het bieden van ondersteuning in het opvoedingsvlak.

Welke personen zijn betrokken tijdens de begeleiding?

De personen die betrokken zijn tijdens de begeleiding in de nazorg zijn de coördinator, de sociale werker en de counselors. Met de coördinator wordt contact gelegd op het moment dat een jongvolwassene begeleid wil wonen onder begeleiding van Social Services Centre. De coördinator schetst een beeld van de cliënt, aan de hand waarvan de sociale werker het behandelplan opstelt. De counselor heeft als taak om samen met de jongvolwassene te werken aan de doelen die in het behandelplan zijn opgesteld.

Naast de personen die in dienst zijn van Social Services Centre, zijn er ook personen buiten de instelling betrokken de nazorg. Hierbij kan gedacht worden aan psychologen, psychiaters, schooldocenten, werkgevers, et cetera.

Wat is de invloed van het systeem tijdens de begeleiding?

Het systeem van de jongvolwassenen heeft geen invloed tijdens en op de begeleiding. Veelal hebben de jongvolwassenen ook geen behoefte aan contact met het systeem. Van de mogelijkheid om ouders uit te nodigen voor gesprekken met de begeleiders wordt dan ook vrijwel nooit gebruik van gemaakt. Tevens heeft Social Services Centre volgens de wet niet het recht om ouders te informeren over de begeleiding en het welzijn van de jongvolwassene.

Wat zijn de ervaringen en behoeften van de jongvolwassenen?

De behoeften van de jongvolwassenen liggen op de gebieden waarin zij moeilijkheden ondervinden. Een van deze gebieden is het financiële gebied. De jongvolwassenen hebben behoefte aan ondersteuning op het gebied van geldzaken. Ook hebben zij behoefte aan ondersteuning op het gebied van opvoeding en het zorgen voor eigen welzijn. Met name op het gebied van gezonde voeding behoeven enkele jongvolwassenen ondersteuning. Ook op het gebied van alcohol- en/of drugsverslaving hebben zij ondersteuning nodig.

In dit hoofdstuk hebben wij een duidelijk beeld geschetst van onze verdieping in de begeleiding in de nazorg; de begeleiding die jongvolwassenen krijgen als zij begeleid zelfstandig wonen. Wij hebben het van belang gevonden om allereerst een beeld te schetsen van de begeleiding tijdens het begeleid zelfstandig wonen, voordat wij ons gingen verdiepen in de problemen die sociale werkers en jongvolwassenen ervaren in deze begeleiding. Ook tijdens de interviews met medewerkers van Social Services Centre hebben wij het als zeer lastig ervaren om de problemen die zij ervaren boven tafel te krijgen. Veelal werd er alleen gesproken over de problemen waarmee de jongvolwassenen kampen, zoals problemen in het vinden van een geschikte opleiding en/of baan, in het ordenen van het papierwerk, het huishouden, omgang met geld en het opvoeden van eventuele kinderen, waardoor het voor ons helaas niet mogelijk is om een adequaat antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag. Het antwoord, dat in de conclusie omschreven zal worden, zal meer gericht zijn op de problemen die de jongeren ervaren in de begeleiding tijdens het begeleid zelfstandig wonen, in plaats van de problemen die sociale werkers ervaren.

Conclusies en aanbevelingen

Vanuit de Turku University of Applied Sciences, hebben wij de instelling 'Lausteen perhekuntoutuskeskus' toegewezen gekregen. Na enige verdieping in de instelling hebben we ervoor gekozen om ons onderzoek te richten op één van de vormen van begeleiding die Lausteen de cliënten biedt, namelijk de begeleiding van cliënten naar en gedurende het begeleid zelfstandig wonen.

Onze doelstelling was, door ons te verdiepen in de begeleiding van de jongeren naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen, een beeld te kunnen schetsen van de wijze van begeleiding. Ook wilden wij aandacht besteden aan de eventuele problemen die tijdens deze begeleiding ondervonden wordt, om vervolgens aanbevelingen te geven en/of het aanraden van een vervolgonderzoek. De vraag die gedurende het onderzoek centraal stond, om genoemde doelstelling te kunnen bereiken, luidt als volgt:

Tegen welke problemen lopen sociale werkers van Lausteen perhekuntoutuskeskus en sociale werkers van Sociale Services Centre te Turku in het begeleiden van jongeren naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen aan?

Helaas was er binnen de instelling, overige instellingen en bibliotheken geen geschikte Engelse literatuur voor ons onderzoek. Wij waren dan ook genoodzaakt om interviews af te leggen. Dit was onze enige bron van informatie om de probleemstelling te kunnen beantwoorden.

In het eerste hoofdstuk hebben wij het zorgsysteem van Finland kort omschreven. In dit hoofdstuk is er kort aandacht besteed aan de verantwoordelijkheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de wetgeving betreffende de sociale- en de gezondheidszorg, de diensten die gemeenten binnen deze zorg bieden en hoe de zorg voor families eruit ziet. Door ons te hebben verdiept in het zorgsysteem en de diensten die hierbij betrokken zijn hebben wij enigszins een idee hoe het zorgsysteem van Finland in elkaar steekt. Door deze verdieping hebben wij ons kunnen verdiepen in het systeem en daardoor met meer kennis onze probleemstelling kunnen onderzoeken. De onderzoeksvraag hebben wij hierdoor niet kunnen beantwoorden.

In het tweede hoofdstuk hebben wij ons verdiept in de 24-uurszorg en de begeleiding die Lausteen haar cliënten biedt. Aan bod is gekomen: de geschiedenis van Lausteen, de doelgroep, de visie, de methoden en methodieken en de vormen van begeleiding. Tevens hebben wij ons ietwat oppervlakkig verdiept in de begeleiding die Trias Jeugdhulp te Nederland biedt, zodat wij een minieme vergelijking hebben kunnen maken. Door de verdieping hebben wij een duidelijk beeld gekregen van hoe de 24-uurszorg in elkaar steekt en welke begeleiding hierin geboden wordt binnen Lausteen en Trias. Door veel kennis te hebben over de instelling en de begeleiding die geboden werd binnen de instelling hebben wij een goed beeld kunnen krijgen en op deze manier wisten wij hoe wij een onderzoek konden doen naar de problemen die sociale werkers ervaren in de begeleiding van jongeren. Uit deze informatie bleek dat de problemen niet in de visie en methodiek van de instelling lagen.

De begeleiding die Lausteen de jongeren tot 18 jaar biedt wordt in het derde hoofdstuk omschreven. De deelvragen die in dit hoofdstuk beantwoord zijn hebben betrekking op de begeleiding van begin tot eind, het 'Kotilan pad', de betrokken personen bij de begeleiding, de invloed van het systeem en de ervaringen en de behoeften van de jongeren. Ook onder dit hoofdstuk is een vergelijking te

vinden tussen Trias Jeugdhulp en Lausteen betreft de begeleiding van jongeren tot 18 jaar. Wij hebben het van belang gevonden om allereerst een beeld te schetsen van de begeleiding naar het (begeleid) zelfstandig wonen, voordat wij ons gingen verdiepen in de problemen die sociale werkers ervaren in deze begeleiding. Helaas hebben wij gedurende de interviews met de sociale werkers niet de problemen die zij ervaren boven tafel gekregen, maar werd er alleen gesproken over de problemen waarmee jongeren kampen, waardoor een adequaat antwoord op de onderzoeksvraag niet mogelijk zal zijn. De verdieping naar de begeleiding van jongeren binnen de instelling heeft bijgedragen aan het antwoord op onze onderzoeksvraag. Naar aanleiding van de interviews konden wij concluderen dat de problemen van de sociale werkers een verband hebben met de problemen waar de jongeren mee kampen. Er kan dus gezegd worden dat er problemen in de begeleiding liggen die veroorzaakt worden door de problemen van de jongeren.

In het vierde hoofdstuk staat de 'nazorg', de begeleiding tijdens het begeleid zelfstandig wonen, centraal. In dit hoofdstuk is er kort aandacht besteed aan de begeleiding vanuit Social Services Centre van begin tot eind, de betrokken personen tijdens de begeleiding, de invloed van het systeem en de ervaringen en behoeften van de jongvolwassenen. Helaas is het voor ons niet mogelijk geweest om een vergelijking te maken tussen Trias en Lausteen en hebben wij gedurende de interviews met de medewerkers van Social Services Centre ook alleen een beeld gekregen van de problemen waar de jongvolwassenen mee kampen, waardoor ook nu een adequaat antwoord op de onderzoeksvraag uit zal blijven. Ook uit het onderzoek naar de deelvragen in dit hoofdstuk kwam het verband tussen de problemen van de sociale werkers in de begeleiding en de problemen van de jongeren naar voren. Er kan niet gezegd worden dat de problemen in de nazorg liggen, maar dat het verband de problemen in stand houdt en dat de begeleiding moet aansluiten op de problemen van de jongeren.

Uit de afgelegde interviews blijkt dat er geen significant verband bestaat tussen de problemen die de sociale werkers van Lausteen en Social Services Centre ervaren in de begeleiding van de jongeren naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen en de problemen waarmee de jongeren en jongvolwassenen kampen. Gedurende de interviews hebben wij het als lastig ervaren om de problemen die sociale werkers ervaren boven tafel te krijgen. Veelal werd er alleen gesproken over de problemen waarmee de jongeren en jongvolwassenen kampen. Helaas is het voor ons dan niet mogelijk om een adequaat antwoord te kunnen geven op de probleemstelling.

De problemen die jongeren, die begeleid worden door sociale werkers van Lausteen, ervaren komen veelal overeen met de problemen die de jongvolwassenen ervaren gedurende de begeleiding door Social Services Centre. Het verschil in de problemen zit met name in de zwaarte van het probleem. De jongvolwassenen die begeleid zelfstandig wonen hebben te kampen met zwaardere problemen dan de jongeren die begeleid worden door Lausteen. De oorzaak van het verschil in de zwaarte van de problemen kan veelal toegeschreven worden aan het niet oplossen van de problemen in vroegere jaren. De problemen waarmee de jongeren te kampen hebben worden en/of kunnen binnen Lausteen niet worden opgelost, waardoor de problemen groter worden en Social Services Centre jongvolwassenen begeleidt van wie sommige diep in de problemen zitten.

Wij zien in dat er niet voor elk probleem een adequate oplossing te vinden zal zijn en dat er altijd problemen zullen blijven. Wij vinden het van belang dat instellingen zoals Lausteen en Social Services Centre zoveel mogelijk middelen inzetten die zij de cliënten kunnen bieden om de hoeveelheid en de zwaarte van de problemen zoveel mogelijk in te perken. Enkele middelen waar aan gedacht kan worden die Lausteen en Social Services Centre de cliënten kunnen bieden zijn gesprekken met de

persoonlijke begeleider specifiek over het desbetreffende probleem, het organiseren van groepsessies, het opzetten van modules en het uitnodigen van een ervaringsdeskundige. Onder de 'aanbevelingen' is meer te lezen over een van deze middelen die de instellingen zouden kunnen inzetten om de hoeveelheid en de zwaarte van de problemen zo veel mogelijk in te perken.

Door het afleggen van de interviews blijkt dat een van de problemen waar de jongeren en jongvolwassenen mee kampen het hebben en volgen van een studie en/of baan is. Bij de jongeren is dit probleem aanzienlijk minder dan bij de jongvolwassenen, omdat zij te maken hebben met de geldende leerplicht in Finland, die kinderen van zeven tot zestien jaar verplicht onderwijs te volgen. Op het moment dat een jongere zestien jaar wordt ervaren de sociale werkers binnen Lausteen moeilijkheden in het stimuleren van de jongeren. De jongeren hebben geen behoefte aan onderwijs en omdat ze door de beperkte scholing veelal geen baan kunnen en/of willen vinden, worden de financiële problemen groter. Ook binnen Social Services Centre ervaart men problemen in het stimuleren van de jongvolwassenen. De noodzaak tot het vinden van een baan is bij deze cliënten ietwat groter, omdat zij veelal naast zichzelf ook een eventuele partner en kind(eren) moet onderhouden. Maar door de beperkte scholing is het voor de jongvolwassenen zeer moeilijk een baan te vinden en om weer de motivatie op te brengen om in de schoolbanken te gaan zitten.

Zoals al kort genoemd kennen de jongeren en jongvolwassenen financiële problemen. Uit de interviews blijkt dat een van de grootste probleem is waar de jongeren mee kampen. Binnen Lausteen wordt dit probleem als minder zwaar ervaren dan door de sociale werkers binnen Social Services Centre. Dit verschil is met name toe te schrijven aan het toezicht op het uitgavenpatroon. Binnen Lausteen houden de sociale werkers toezicht op het uitgavenpatroon van de jongeren en zijn de jongeren ook verplicht deze uitgaven te verantwoorden. Binnen Social Services Centre is de sociale werker minder verantwoordelijk voor dit toezicht, de cliënten zijn (jong)volwassen en hebben een eigen verantwoordelijkheid op hun uitgavenpatroon.

Een van de zaken waaraan het geld van de jongeren en jongvolwassenen uitgegeven wordt is aan tabakswaaren, alcohol en/of drugs. De verslaving aan een van deze middelen is ook een probleem waar sociale werkers binnen Lausteen en Social Services Centre tegenaan lopen. Binnen Lausteen is het aantal jongeren dat verslaafd is niet zo groot als binnen Social Services Centre, omdat het voor hen verboden is om alcohol of drugs te gebruiken en op het gebruik van deze een strenge controle is.

Naast de financiële problemen, vormen de psychische problemen ook een van de grootste problemen. Uit de interviews met de sociale werkers blijkt dat zij niet zozeer problemen ervaren met de psychische problemen van de jongeren en jongvolwassenen, maar met het feit dat zij niet inzien en vooral ook niet in willen zien, dat zij psychische problemen hebben. De sociale werkers ervaren dan ook problemen in het doorsturen van de jongeren en jongvolwassenen naar gespecialiseerde hulpverleners.

In bovenstaande vier alinea's zijn **de vier meest voorkomende en samenhangende problemen** onder de jongeren en jongvolwassen die begeleid worden door Lausteen en Social Services Centre omschreven, namelijk het volgen en hebben van een studie en/of baan, financiële problemen, verslaving (tabakswaaren, alcohol en/of drugs) en de psychische problemen die door de jongeren niet ingezien (willen) worden.

Deze genoemde problemen hebben allen een invloed op elkaar. Hoe de problemen elkaar kunnen beïnvloeden zullen wij kort en bondig beschrijven. In deze beschrijving wordt een voorbeeld gegeven hoe de problemen invloed op elkaar zouden kunnen hebben. Niet alle beïnvloedingen zullen hierin aan bod komen, het is slechts een voorbeeld.

Zoals genoemd in dit verslag kampen de kinderen en jongeren die door Lausteen en Social Services Centre begeleid worden onder andere met leerproblemen. Het leren gaat hen moeizaam af en ze hebben veelal geen tot weinig interesse in het aanleren en eigen maken van nieuwe informatie en vaardigheden. Op het moment dat de leerplicht niet meer geldt merkt Lausteen dat het lastig is om de jongeren nog te motiveren om naar school te gaan en dat vele van hen besluiten een punt te zetten achter het naar school gaan. Veel jongeren besluiten te stoppen met school met het idee om aan het werk te gaan en geld te verdienen. Helaas is het voor vele van hen lastig een baan te vinden waar hun interesse naar uitgaat en deze baan dan ook te behouden. De belangrijkste reden voor het niet kunnen vinden van de baan die ze voor ogen hadden is dat de jongeren beperkt geschoold zijn.

Ook de leer-, psychische en sociale problemen zullen een rol kunnen spelen in het niet vinden en niet behouden van een 'geschikte' baan. Doordat de jongeren geen baan en daardoor geen inkomsten hebben ontstaan er financiële problemen of worden de al bestaande financiële problemen groter. Wij denken dat op het moment dat de jongeren met enkele tegenslagen te maken krijgen (het niet kunnen vinden en/of behouden van een baan, de financiële problemen, eventuele sociale problemen, et cetera) dit invloed zal hebben op de psychische problemen en ook andersom. Door de tegenslagen zouden de symptomen van de psychische stoornis kunnen verergeren. En andersom: door de psychische problemen zullen de jongeren labiel kunnen zijn, wat invloed zou kunnen hebben hoe zij met (kleine) tegenslagen omgaan.

Wat men binnen Lausteen en Social Services Centre veelal waarneemt is dat de jongeren de oplossing van hun problemen zoeken in het gebruik van alcohol en drugs. Door het gebruik van deze middelen zullen de financiële problemen groter worden en zal de eventuele verslaving aan een van deze middelen het voor de jongeren nog moeilijker maken om een baan te vinden. Doordat de jongeren de inkomsten van een baan hard nodig zijn en veelal niet gemotiveerd zijn om weer in de schoolbanken te zitten, zal het volgen van een studie in hun ogen uitgesloten zijn. Voor diegene die wel gemotiveerd zijn om een studie op te pakken, kan het lastig zijn om een opleiding te vinden passend bij mogelijk- en onmogelijkheden en interesses.

Wat wij ook belangrijk vinden om als laatste nog aan te stippen, maar wat verder niet in het verslag naar voren is gekomen is dat veel jongeren een rolmodel, een persoon die een voorbeeldfunctie vervult voor de jongeren, missen. De meeste jongeren hebben niet een ouder, een broer of een vriend die als rolmodel kan fungeren. De eventuele rolmodellen die zij hebben zijn personen die in onze ogen 'het slechte' voorbeeld geven, zoals 'verkeerde' vrienden.

Aanbevelingen

In bovenstaande hebben wij de probleemstelling die gedurende ons onderzoek centraal stond beantwoord. Aan de hand van bovengenoemde problemen, die door sociale werkers en jongeren en jongvolwassenen ervaren wordt gedurende de begeleiding naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen, zijn wij in staat aanbevelingen te geven voor het mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de aangeboden begeleiding.

De aanbevelingen hebben betrekking op de vormen van begeleiding die binnen Lausteen geboden wordt. Door ons te hebben verdiept in de begeleiding die Lausteen biedt en een minieme vergelijking

te maken met de begeleiding die Trias Jeugdhulp biedt, zijn wij tot de volgende aanbevelingen gekomen:

Het organiseren van groepssessies

De aanbeveling die wij Lausteen perhekuntoutuskeskus en Social Services Center te Turku willen geven is het organiseren van groepssessies. Social Services Center gaf aan dat zij hier mee begonnen waren, maar dat er op dit moment maar één groepssessie opgestart is.

Met het organiseren van groepssessies hebben wij voor ogen dat er bijvoorbeeld eens per maand een sessie gehouden wordt waarin een centraal gesteld thema wordt besproken. Enkele thema's kunnen zijn: budgettering, studie, toekomst, alcohol & drugs, et cetera.

Het bijwonen van de groepssessies kan jongeren helpen in hun problemen; leren hun probleem in te zien, leren er met anderen over te praten, samen onderzoek gaan naar een 'oplossing'. Door het bijwonen van de groepssessies krijgen zij de mogelijkheid om onder begeleiding met elkaar te praten over hun problemen en zullen zij de mogelijke gevolgen van de problemen in kunnen zien door het horen van de ervaringsverhalen van andere jongeren.

De sociale werker die aanwezig is tijdens de sessies kan de jongeren sturen in de gesprekken en indien nodig mogelijke oplossingen aandragen op het moment dat de jongeren in het aandragen van oplossingen vastlopen.

Het opzetten van modules

Een tweede aanbeveling die wij willen doen is het opzetten van modules door Lausteen en Social Services Centre. Wij zijn tot deze aanbeveling gekomen naar aanleiding van het interview met de oud-medewerker van Trias Jeugdhulp. Hij gaf aan dat men binnen de begeleiding naar het (begeleid) zelfstandig wonen modules aanbiedt waar de jongeren verplicht zijn om aan deel te nemen. De modules die Trias biedt zijn bijvoorbeeld koken, budgettering en sociale vaardigheidstraining. Uit de interviews blijkt dat men ook binnen Lausteen (minimale) aandacht heeft voor dergelijke onderwerpen. Deze worden tijdens de gesprekken tussen een jongere en de persoonlijke begeleider besproken. Er is binnen de begeleiding van Lausteen met name minimale aandacht voor het aanleren en stimuleren van de sociale vaardigheden van jongeren. Zoals een sociale werker werkzaam in Puistola aangeeft: de sociale vaardigheden van de jongeren zijn heel minimaal, maar binnen de begeleiding wordt hier niets aan gedaan.

Wij vinden dat de gesprekken tussen de jongere en de persoonlijke begeleider over genoemde onderwerpen onvoldoende is. Met de gesprekken alleen leert een jongere zich geen vaardigheden aan, dit moet geoefend worden. Binnen de modules is er dus naast de aandacht voor de theorie met name aandacht voor het aanleren en eigen maken van nodige praktische vaardigheden. Belangrijk is dat de modules stapsgewijs zijn opgebouwd, zodat de modules aansluiten bij de mogelijk- en onmogelijkheden van iedere jongere.

Meer toezicht op het uitgavenpatroon

Een andere aanbeveling is dat er meer zicht moet komen op het uitgavenpatroon van de jongeren en hier moet ook strenger in worden opgetreden. Op dit moment krijgen de jongeren geld van de instellingen, ook als zij dit geld uitgeven aan tabakswaaren, alcohol en gokken en hierdoor geen geld meer hebben om eten te kopen. Ook zou er binnen Lausteen en Social Services Centre gekeken kunnen worden naar een sanctiemogelijkheid. Binnen Trias Jeugdhulp worden jongeren die geen nuttige dagbesteding hebben en drugs gebruiken of een alcohol- of drugsverslaving hebben niet

begeleid. Op het moment dat een gebruik of verslaving tijdens de begeleiding bij een van de jongeren aan het licht komt dient de jongere, met enige hulp van Trias, binnen 14 dagen een ander onderkomen te vinden en zal hij of zij uitgeschreven worden bij Trias.

Ook zouden de jongeren meer verantwoordelijkheid moeten krijgen over het geld en kunnen inzien dat zij, als zij hun huidige uitgavenpatroon vasthouden, geen geld hebben om eten te kopen.

De hoeveelheid geld dat zij te besteden hebben hangt ook af van het diploma of de baan die zij hebben. Dit is ook een groot probleem bij de jongeren, dus wanneer het vinden van werk of het volgen van een studie meer gestimuleerd wordt door de begeleiding zou het uitgavenpatroon ook verbeterd kunnen worden.

Suggesties voor verder onderzoek

Na onze verdieping in de begeleiding naar en tijdens het begeleid zelfstandig wonen binnen Lausteen hebben wij enkele aanbevelingen gegeven voor het mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de aangeboden begeleiding. Om zoveel mogelijk met de aanbevelingen te kunnen bereiken vinden wij het van belang dat er verder onderzoek wordt verricht. Onze suggesties voor eventueel verder onderzoek zijn:

Onderzoek naar het gebruik en effect van groepsessies en modules

Het lijkt ons belangrijk dat er gekeken wordt naar het gebruik en effect van groepsessies en modules om zoveel mogelijk met de sessies en de modules te bereiken.

Onderzoek naar scholing en geldproblemen onder jongeren

Er kan onderzocht worden of de begeleiding in het omgaan met geld de goede manier is en of het van belang is voor het oplossen van het probleem dat hiernaar gekeken wordt. Ook kan er gekeken worden op welke wijze er meer en adequaat toezicht gehouden kan worden op het uitgavenpatroon van de jongeren.

De vraag of de oorzaak grotendeels ligt in de beperkte scholing kan worden onderzocht. Het onderzoek kan hierdoor ook breder getrokken worden door te kijken wat er met het probleem omtrent de scholing gedaan kan worden.

Nawoord

Aan het eind gekomen van ons afstudeerverslag zijn wij veel ervaringen rijker en hebben wij veel geleerd van alles wat er kwam kijken bij het opzetten en uitwerken van een onderzoek. Het was niet altijd even makkelijk, maar we hebben wel met veel plezier gewerkt aan ons onderzoek en zullen de ervaring van drie maanden in het buitenland nooit vergeten.

Het was erg interessant om gedurende drie maanden een instelling uit ons werkveld van dichtbij te volgen en te onderzoeken in een ander land.

Tijdens ons verblijf in Finland waren we erg op elkaar aangewezen, maar dit heeft geen negatieve gevolgen gehad voor onze samenwerking aan het onderzoek.

We moesten samen keuzes maken, onderwerpen bedenken, beslissingen nemen, het proces op elkaar afstemmen, overleggen, discussiëren, communiceren, afspraken maken en deze ook nakomen. Deze belangrijke punten zijn gedurende het proces goed verlopen en we vonden ook steun bij elkaar als het bij de een even wat minder ging of als er andere problemen waren die naar voren kwamen tijdens ons verblijf in het buitenland.

Ondanks de tegenslagen die wij gekend hebben rond het afstuderen in het buitenland, kunnen wij terugkijken op een leerzame en verrijkende periode.

Bijlage 1

Topiclist interviews

Het meetinstrument die wij gedurende het onderzoek hebben toegepast is de onderwerpslijst (topiclist) die centraal stond tijdens de interviews. Deze lijst is gebaseerd op de opgestelde deelvragen. De kern van iedere deelvraag hebben wij tot onderwerp van de topiclist gemaakt. Door het afleggen van de interviews en gerichte vragen te stellen naar aanleiding van de opgestelde onderwerpen, hebben wij onze onderzoeksvraag beantwoord gekregen.

- Doelgroep
- Visie
- Methoden en methodieken
- Begeleiding: van begin tot eind en vormen van begeleiding
- Betrokken personen
- Invloed van het systeem
- Ervaringen en behoeften van jongeren

Bijlage 2 Interviews

Zoals genoemd onder de 'Conclusie' was er binnen de instelling, overige instellingen en bibliotheken geen geschikte Engelse literatuur voor ons onderzoek. Wij waren dan ook genooddaakt om interviews af te leggen. Dit was onze enige bron van informatie om de probleemstelling te kunnen beantwoorden.

In het draaiboek is te lezen dat wij tien interviews hebben afgelegd. Van deze interviews hebben wij er vier kunnen en mogen opnemen en uit kunnen werken. Het was voor ons onmogelijk om de overige zes op te nemen, omdat vier van de gesprekpartners dit niet gewenst vonden, een van de interviews vond plaats gedurende een rondleiding en helaas werkte de recorder tijdens een van de interviews niet waardoor we het interview niet hebben kunnen uitwerken.

De vier uitgewerkte interviews zijn met de volgende gesprekpartners: de sociale werker van de instelling Lausteen; M.S., een sociale werker van Puistola; K.P., een jongere van Lausteen; J.H. en de coördinator van Social Services Centre; N.V.

Interview met de sociale werker van de instelling Lausteen die ook werkzaam is in Puistola; M.S.

The history is very long. In this year we have 90 years celebration. In 1919, there has been a war. After war, it was in Finland, the Finnish people was in the war. After war there was a children without parents and in Turku there was a business man and their wife's. They have to do something for the children. They talked to the husband en they begin to get money. Turun City, the have also money. They bought this area, it was country place. There was a building. Here was school and houses, there was a houses. There were not so together. Many children in one house. Not so much people at work. There were very little children and not so little. There was a school. Also here was fields and animals. Like cows. Pigs and horses. Some of the children were working there after school. And learn how to do this one. After that these children grow up en go away. And then came children with difficulties. The parents have difficulties and the children. Only boys. First girl came here 1990. When the first children go away. Only boys. Before 1984 the name was boy home. After 1984 the name was 'Lauste Family Rehabilitation' because then the law says place like these, you have to do something with the family's. We begin do work with the families, we start family therapy. Meet parents. Find the way how the can manage with the children at home. And many kind of things. Try to get the parents to work with us. To get the children a better life to make the what you can do and what you will do. Take the first girls here. Today the same number of girls as boys. In 1978 those departments were built. This building was 1982 it has make more 1982. School was bigger then. 2001 another department.

In the departments there are seven children and in one department there can be boys and girls and there are about five people working there. One at night, two day.

Our vision: we tried to get better and do things better something like that.

The methods we use: Each children has there own worker here. And there are some things that they have to do. The adults, you have to learn to know the children. There are some methods what we are doing with them. Life line, one social worker with one department. Social worker meet the families. We do same with the parents. We are working with roles. What kind of roles I have when I'm a parents. I have to take care, I have to say no, have to give food, give clothes. The little children I have to do many things and when the become bigger I have to teach the children make things. I have to teach the children what you can do and can't. How do you do this and this. We talk with the parents and talk about what do you think about the roles of parents. Is it easy for you to take the children in your arms and say I love you, or to say no. You do it very good but you need help for some things. And when the children come bigger like in my department we do same kind of things with the children. We teach them. We talk with them how do you do take care of these things. Is it easy to take care of your money. Easy take care of you? Your health? Then we get know how the thing are with the parents. These are very concrete way of asking. It gives the workers very much knowledge. You can know the children very good. You know which children are ready to go or not. There are other methods, we have groups to the children who has difficulties with alcohol and drugs. They tried to find ways like the children can see that the way I use alcohol is not very good and how can I stop drinking. The rest you have to do with the children is that you give time to the children. The child know that he/she can come to you if they need help. Biggest method is that the child can feel that I'm very special person because the most of these children are having very low confidence. They have to the thing I'm good and people like me.

We work together with the parents about the rules and stuff. We go to the children home, most of the children can go to their home. With the parents we tried to find the difficulties and tried to help them. Some parents they call here and ask what can I do now. There are also parents who can't come because they have their own problems or are ill, tired and don't take care of the children. I like the thing that every parents they love their children, they think about things a different way and have their own difficulties.

The children they became to the departments about 12 years old, but not so many. The most are 14 or 15 years old. The oldest today is near 18. There is some children who are more than 18 years old, not sure. There you can be till the age of 21. The most liked to go away if they are 18 adult.

Every kind of problems. All the children have had some difficulties at school, because they come here. Behavior problems (ADHD), the child is never go to school because afraid. Many reasons. In school are little groups max 10. Learn at same group. There is a teacher and less one who takes care. Children has also other problems. Like alcohol problems, drug problems but some there is a children who have had violence. They sexual violence. They haven't be aggressive, but adults. There are children who haven't be at home. But some have criminal things. Parents who can't take care. They come from another place to here. Earlier place the said they can't be here and sent them to here. In Finland are very many children who had sexual violence, they have to look at home to the violence. Sad. Some children who have ADHD and some other problems. Many children they have problems with mental. Usual to the children is they depressive.

The most of my department children are not going school. One is in the last class. One is working here. One tried to find working somewhere else. And one is studying. And they are learning to do work. They came to our department from the other departments. And some they come from their homes. The most of children come from the other departments. The meaning is they learn things what they have to take care if they move to living alone. Or some place you have to take more care of yourself. Aftercare. They go school, away of here. We have to tried to trust them. They can go to the centre. We hope they get friend out of here. Preparing to live on their own. There are many people who have to take care of the child, because they have many problems. We tried to support them that they can go away. With the child we talk about the thing how you get this or this, what do you need. In our department we have make a way in the way there is a stops in the way. In the first stop, if you come you have to take care of this things. Than you can go to the second stop. If you take care very good of this you can go to the third. When they are in our apartment, the young tried to learn take care of the money. In the other departments the children go to the shop, maybe with a adult of alone. In our department the young can get all the money she can get in one month or two weeks. The children in other departments they have to buy clothes. The adults has a paper from here. They buy with the paper. In our department the child get every month the money. Because it is the money you can buy some clothes. Every children have the same. It is the half of year. In our department we have count the money in one month, 40 euro.

And the one very big thing is to take care of the study. That they can take care of the study. We are working with the studying places, we can meet the teachers and ask is our girl being on school. Because many children have the problems to the school. Maybe not learning problems, but to be with the other children. They can be very clever, put the picking is very difficult. And we are working to find a right place for the young, what kind of support they need. And then they go to that place and place. And we goes with parents and children to the place. And they are talking.

In our department they are things who have the young's have to do. They have to take care of cooking. Our department they get food from our kitchen. And you have to keep clean the

department and the workers at the departments they are talking together; how we can take care of the department. The workers they have said that it's very difficult. They are working in other departments. A adult can say; you have to do this. In our department the children are going to study en going out of our department we have to try teach them what you have to do what you have to take care. And it is one big thing that we tried them to take care of themselves , work together en take care of another. Some young they go to the aftercare department or they go to their one union, away from Turku, Puistola is our place. There are places where they are living in the normal house in the city in the same house there is a department to the children and some family. The normal family who is going to work and they also take care of the young and they get money. Kind of foster care. Turun have their own aftercare. They have some usually houses, there is a kitchen. Turku common can give is one people who can meet the young 1 or 2 at months. And that is not enough. But when they have living in our departments , they are ready to move on their one hand. And this is the problem in many almost everywhere in Finland the commons they don't have their own system to the aftercare. And so they buy it from places like here. But still there is not enough places for this kind of young's.

In our department and I know in the Puistola one difficult with the young people is the money. They haven't learn to take care of the money. One thing what is very difficult is that they played the money on internet en machines. And many very things they always lose. They get money from the bank, not banks, something like that, it is very expensive money and they don't have that money to pay back. And then you have difficulties.

And the alcohol is also a big problem. When you became 18 they think that they can do what they want. One difficult from them, if they have problems, they don't know what to do. It is difficult to go and ask help. They tried to get away how I manage this thing. Someday it is so big that you have to do something. You have no place to sleep. You don't have school place or workplace. This is very big problem. They don't like. It is very difficult to ask help. Because they think I can do this.

And one problem with the young ones they picking study after Christmas. I don't go there anymore. They picking one, twice. They go one year, two year, it is not my place. I don't like it. In Finland is very difficult to find the work if you don't have the study. There is not so much working place where you don't need so mach knowledge's. And the supporting the studying that is a thing we tried to find. Every morning the young they left the department and go to school. And say it was nice. And someday we get know that he/she haven't been there many days. That's why we tried to do contact the studying place, that we know earlier. So we can do something.

Interview met de sociale werker van Puistola; K.P.

The children come here from Lausteen or from their homes. They are living here half year, one year. And then they are moving to their own apartment. Two or one is going back to home. Their own apartments can be in another town. Now we have one boy he has living here and now he is living in Vairiosso. We are calling to him and he might come here in the weekend and eat also here. The first when the children is coming here, we do all the things together; shopping. We do quit much. All kind of paper works with young's. And then when the children they shows us that he can go to shopping himself, we give money, so they can go to the shopping on their own.

All the teenagers are at school or working. It's quite often their school is. The young they start school and then they don't go to school anymore. That's why we are working very much with them and getting some place to work.

There is a lot of questions including these areas. We do that with children, we asked all the question. And look if there is something if we do more of the areas. And we do the timeline with young's. So the teenagers have to always tell us if there are going somewhere and when they come here. And after that they can go to their own apartments.

The youngsters are between 16 till 18. But almost everyone is moving away in 18 or 19 years old. Almost everyone wants to have some person to take care of their things, after they are moving here. So. That boy who moves to, he get some person from Turku city, to take care of his things. They are meeting couple of times, one time a week. We can support the child also for awhile. Often we are doing that with Turku city, maybe three months. But when the young is moving to Tampere, we can't do that. When the child is moving to Tampere, there is someone of Tampere who support him.

When you are 18 you can choose if you want support or not. Someone maybe don't want support. When Lausteen thinks the child need the support, but he don't want is, he get no any support. The person from Turku who support the youth is a social worker and 'support person'.

For now we have six youngsters here. Four of them are from Lausteen. Two of the youngsters have come from home. They had difficulties at home, so now they are here. We have seven apartments. Families life on that houses. That two offices work with the families. For the bigger ones, have their own kitchen en saunas. The children are living on their own. Preparing to living on their own.

Our method to prepare the children: we have started to use money, for example. Then they get all their money on their bank account. They can choose how they use the money. And then we are at first the youngsters are eating here and then they are doing their own diner on their own apartments. There are some youngsters, who are only leaving here for six months, so that is not a long time. We do all normal things here.

And the youngster can have their own hobbies. Every Wednesday we have sport. And two times per month we have the meeting with youngster about things what's happening. We have some camp. Usually before Christmas. We have camp from Friday till Sunday with all the children. And sometimes when they have a holiday from the school, we can go to ski or something like that. On the weekend we can go the cinema. The timeline and the questions is during the time they are here. It takes a long time.

Every child has his own supporter. We are five working here. two men's and three women's. Why children from Lausteen going to here: there are starting to be that old to life in Lausteen and if they are going to move to their own apartments. But here they can learn to life on their own. In Lausteen they are living in a group.

When you are 18 and living here, you can go to the disco's and have some drink and it's legal. Sometimes it's a little bit difficult. Here are living 16 years and 18 years, they have different rules.

We see problems in social skills. They don't have good friends. And all the youngsters coming from Lausteen, so they know each other. And they are kind of family.

Which way we support children to learn social skills: we tried to get them to their hobbies, tried to get school friend maybe, tried to support living from here. We hope they would have some friend from the school and hobbies. But most of the times they are staying here.

Money is also a big problem. When they get for the first time money on their bank account. It is often so that they not shopping any clothes or food. They for example are playing their money. And then they are coming here to ask for some food that we can give them.

Studying is also difficult for them. There is no school in this area. There is one boy who is going to school in Lausteen. Two of the boys are studying, it's near Lausteen. It's occasional/vocational school. And someone are going to school in the city. We sent email or call. So we know if the children hasn't come to school, so we know that, can go and wake up. That is what we do every morning.

In the weekends there are quite many youngsters who are going home to their parents. The teens are coming here in any time of the year and they can go any time to. When they are 18 they want to go away.

We call parents and we do some work with the parents, it depends if you are 16 or 18. We are working here around the clock, 24 hours. Usually from Monday till Friday we are here with two. At the nights we are working alone. We have those camera's, so we can see if there is happening.

Influences of system on support: we just call the parents after the weekend and ask. And we also have meetings here and there is the social work, and parents. And we discuss all the things. Parents used to be satisfied to our work. I don't remember any kind of things that parents. We listen to the parents. We used to give the children. If the child go somewhere, we will call the parents and ask it's okay.

There is only one supporter per child. When the children had his social worker from that city he is living, or parents are living, then we have here our own social worker. When child is 18 and is going home there is now contact anymore. If child is 18 and don't want any contact with the parents, we have to do what the children says.

Aftercare depends on the child; if they want to or not. They can choose. Almost all children want the support after they are moving here. But there are few some they don't want that. Their life's doesn't look so good.

The support the youngsters prefer are the meetings. Doing things together, maybe they get some money from social offices, paperwork. It is often that the teenagers can't do the paperwork.

Most important needs: school, studying. In Finland you have to learn till 16 years. You have to get the diploma. After class 9, you don't have to study if you don't want to. But there is not much to do if you don't study.

One boy has difficulties with playing money. Now is starting a group for the children with the play in Lausteen. Alcohol is a little problem, quite less. Drugs for the beginning. But not now, it is not usual anymore. But they are drinking less than the children who are living with their parents. And when you are 18 you are aloud to do that.

Special schools are the best ones. There should be more. Some children goes to regular school. And the girl is working. We don't have contact with the working place, she is 18 years. It's practical training.

Interview met een jongere van Lausteen; J.H.

About yourself age

17, nearly 18. small village 45 km from Turku.

2,5 years living in Lauste. Occasional institute. ICT studying.

Hobby's: volleyball, football

Kottila. Before kottila he lives in koibola. 1 year in Kottila now.

In august he's moving away.

Where are you going?

I'm going to the center. My own home, I don't pay rent and my hometown pays the rent.

Support:

The support in Lauste is very good and I can nothing propose for a better support. I get as much support as I need and sometimes I think it's too much.

The biggest problem for me is the money.

Support in his home

A guy who helps me with stuff in house. I can ask him.

Differents between the houses:

In kottila is more free and you have more response, but more freedom.

For example, in kottila you can take your mobile phone with you.

School:

4 km from Turku. By bus and in autumn I go by bike.

First year of study and it is three years.

In the weekends he's going home.

Support.

I get as much support as I will. Sometimes too much.

I need more support in money. It's a problem for me.

Girlfriend

30 km from Lauste.

How many persons you get support?

Person of Kottila, therapist (for 6 years, from hometown), support person, parents

Contact with personal counselor

4 years ago, once a week. And now it's once a month.

We go to the cinema together and do other things and talk with each other.

Hobby's:

Riding horses. With his girlfriend.

I can see her often and call her sometimes. I do not have internet, because i only may use it for schoolwork.

You are going to live on your own. Someone is going to help you with things in your house. I didn't meet him yet. It's very near my school.

It's a place with more people who are living there like me.

Is it possible to choose between Puistola and Lauste?

I think I'm ready to live in Puistola, but my counselor thinks I'm not.

What kind of support do you think you need?

Biggest support I'll need is for the money and waking up from bed.

What do you will be in the future?

My own company, ICT company. In Finland but you never know. The boss of Microsoft.

Family:

I have three sisters and one brother.

Meetings:

I had today a meeting with my parents and counselor.

Different between personal supporter and social worker

Social worker takes care of Kottila's young students things and personal supporter is that guy who are 5 of them and one of them is mine.

The path:

They are still using that path. Good path and it's working well.

Support of Lauste:

Is very good, nothing more to say.

Interview met de coördinator van Social Services Centre; N.V.

In Turku we have this one office from aftercare. We have here our leader social worker, two social workers and five social counselors and one is doing the paperwork. All the young that has been in custody by Turku are coming to our office if they have been 18 years old. Of sometimes even earlier. And they stay here till 25 years. The law say it's till 21 years, but in Turku they stay in our office till 25 years because we have seen that 21 year isn't enough. They need a lot of support after that also. And specialty in our office is that we don't only work with young people, but they also have babies, get married and stuff like that, so we have to take care of the babies. Not all the young people can manage with the children. So the social worker makes the plan what it's written on paper, that is what we are doing with the young. Some are studying, with the others we tried to find some courses or practical work. And then we also speaking with them about drugs and alcohol. And very many have mental disorders. We are trying to get them to the real places, that they can get help for the mental disorders or drug problems.

Social workers making the plan and written it out, counselors are working in the field with youngsters. We do help them everyday life. Like we go to the doctor with them. We help young people to get the benefits. Or whatever they need.

And this clients get benefits from our place and from 'Kella'. It's hard for them to having benefits from two offices. There is a lot of working with papers and the young's can't do that.

And social workers meet them once a month. Usually we have a lot of clients. Counselors meeting the youngsters, depended on the situations and needs, once a week. The counselor has about 21 youngsters and their children too. There are two children from Lausteen. One other counselor has two and one has one. All the young people that come from Lausteen doesn't work with our counselors, they just meet the social worker.

All together we have 280 client. I have about 80 client. Other social workers have about 100 clients. That's why we don't meet all the clients every month. And some of the client are staying , after they turned 18, some of them life in the hostel family. The can live there till they are 21. As long as they are in the aftercare. And staying in Lausteen or in another institution. We are trying to get them to life alone. Because it is a good thing that children, after they have turned 18, they finished the institution, because there are always some problems in the system too.

Turku uses about 40 different institutions, they are all over in Finland. When young people has problems, here, it's better to take him or her far enough. Every city have their one aftercare. Turku is different, because we have a one office for the aftercare. In other city's aftercare is included in other social work, so there is no one office for the aftercare. That's because we have so many clients. There are also Turku's own institutions. There are 10. And there are institution own some private persons. Like Lausteen.

The first contact with the child from Lausteen is a half year before they become 18. We trying to do that. But it depends on the social workers, are working the children under 18 years old, that they arrange a meeting. They contact us. And we are checking if there is a need for a counselor, or what kind of support. And it is a plan that they are staying after they have turned 18, or they are coming to life alone here. There is no contact anymore with Lausteen when the young people are living on their own. Maybe the young people have contact with Lausteen , calling or something like that.

Persons who are also involved during the support: some communal services, like mental care / health care, employment office, schools, police, places who are working with people that have drug

problems and places who were working with people who have done some crimes and family care also. Sometimes those little children are in institutions before they are three years old, because those young mothers can't take care of them. But it is really tough. Because these girls really don't manage with the children, because they have so many problems with themselves.

Methods: It's more like working to the future, not so much thinking about the past. All though they have had a rough past, they have to live for tomorrow. We are trying to do that. And I think that there are psychiatrists for talk about the past. They have to manage in this society, like other peoples do, because they don't get any different benefit because of the past. They have to live like other peoples in the society. It is hard for these children to get to know that, because they live in institutions, they don't understand that they have some responsibilities. If a person has a drug problem or a mental problem, is very difficult to cope with them. Our main thing is trying to get them to know that everybody has to do something to get money in this society. So if they are coming here, to get money, they have the responsibility to come here, talk with the social worker and counselor and do something for their lives. And we trying to support them for education, unfortunately it's really hard. They don't have capacity to stay in the school bank. They start school and finished school, and again and again.

Mental health problems are the most biggest problem and even more big problem that they don't know or they don't want to know that they have mental problems. So it's hard to get them to the mental health offices. But also drugs, but not so much. Money is always a problem. They don't understand why don't get money so much. The social worker has to fight with them with the money. The social worker is about the money, not the counselor. Money is the one that makes them move also. If you say you don't get money if you come to here, they don't come. If they don't want to do anything we can cut the money and give even less money. so that is also sometimes to get young people to the practical work or courses.

They have to clean the room by themselves. There are very awful homes. We have 20 own apartments. We have keys to those apartments. We can go with our own key. So counselors can go there. Sometimes we are really worried about the young, we can take a look if everything is ok. And we said: you have to clean your room, otherwise you will get to the street, and then they will clean.

There is not so much contact with parents. After they have turned 18 we can't tell about the things to the parents. But there are also active parents, who are calling us. Usually those active parents aren't so good. Properly they are yelling, they are sick. But then there are also very good parents, not so good, but ok. And then sometimes we are really worried about a client, we haven't hear about a month, we can call parents and ask them. There is a law we can't tell about to youngsters to the parents. Sometimes there are meetings with the parents. If the clients want to get the parents to the meeting, they can get them. But they don't have to, and usually they don't want to. Usually there is kind of foster family they are usually coming to the meetings, especially when the clients are still living with the hostel family. They are usually coming to the meetings. If the clients still live together with them. Those are most of the time very active, more than own parents.

The most important need of the young people is money. That is the only reason that they are coming here, but also an important problem is the mental disorders. Help them with the money, how to use it. With some we are going to the shop, to explain how it works with money. Some children don't even have a clue. They can eat chocolate for dinner, but that's not good. Or they go every day to the Mac. They have to bring a paper from the bank account to me at the end of the month. Then we can see if they drink all their money and we can talk about it. If they spend all their money and not on food then they don't get more money. They have to use that money in a good way. Sometimes we

can go with a paper to the supermarket to get food, but that's not often. If you spend all your money then it's your problem and you have to learn something about it.

I don't see many differences between children from Lausteen and other institutions. But I think that our institutions are a bit better, because we are communicable and we are watching them. For other institutions it's more hard to see what's going on. Children who are living with Foster Parents, they are a bit more better than other, because they had been earlier in custody. And for example in Lausteen, they get the custody when they are 13 or 14 years old and they have a rough past. It's difficult to change that harm that they got in their past.

We can protect them for some years of for example drugs, but when they turn 18, they don't want to be in an institution anymore we can't forced them and they come here on the streets and take drugs again. A few years ago four clients died.

If a youngster become 18 he or she can choose if they want any support or not. The only reason to get them in an institution is to have a really hard mental disorder. Psychosis, schizophrenia and if they are a danger for themselves or other people. Even though they tried to kill themselves, they are for two weeks in an institution and then they can come out again.

In Finland there is this thinking right now that living in an institution is not the good way to support and they want them more to live on their own. It's not good, but we see them living on their own and they really need the support in institution. Especially those who have drugs problems. Sometimes you can do nothing. You can just say that they have to come to talk with you, because otherwise they don't get the money and then they come. But they don't want any support. The most important thing you can do is to write down that you talked with them and tried to get them to the rehabilitation, if something happened, you know that you have done everything to help them.

Bijlage 3

Literatuurlijst

Gedurende ons afstudeeronderzoek hebben wij gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

- De Bil, P. (2001). *Kernboek Woonbegeleiding*. Baarn: Uitgeverij Nelissen.
- Kwekkeboom, R., (2006). *Een eigen huis....* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Verhoeven, N. (2004, 2005, 2006). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger beroepsonderwijs*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Drs. Zandberg, Tj., Drs. Rijkeboer, J., Drs. Vos, R.C. (1986). *Begeleid wonen in de reguliere en alternatieve jeugdhulpverlening*. Groningen: Wolters-Noordhoff bv.